O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI
INV. №

Ҳақсевар, она юрт, мангу бўл обод!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси ◆ TOSHKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган • 1998 йил 13 май, чоршанба • № 37 (11.020) • Эркин нархда сотилади

АМАЛИЙ ИШЛАР ЭКО ФАОЛИЯТИНИНГ АСОСИЙ МЕЗОНИ БЎЛСИН

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов 10-11 май кунлари ЭКО — Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг бешинчи учрашувида қатнашиш учун Алмати шаҳрига ташриф буюрди. Алмати аэропортида давлатимиз раҳбарини Қозоғистон Республикаси Президенти Нурсултон Назарбоев кутиб олди.

Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотини 1977 йили Эрон, Покистон ва Туркия давлатлари биргаликда ташкил этган эди. 1992 йили Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Озарбайжон ва Афғонистоннинг қўшилиши билан мазкур ташкилотнинг ҳудудий қамрови анча кенгайди, унга аъзо бўлган давлатларнинг иқтисодий, маданий соҳаларда ҳамкорлик қилиши учун қулай имкониятлар туғилди.

Шу ўринда айтиш лозимки, Президент Ислом Каримов доимо ЭКО — иқтисодий ташкилот эканини, бинобарин, унинг фаолиятини сиёсийлаштириш ва мафкуралаштиришга йўл қўйиб бўлмаслигини қатъият билан таъкидлаб келади. Давлатимиз раҳбарининг фикрича, бу ташкилот «ўз моҳияти, ўз номи ва вазифаси бўйича иқтисодий, гуманитар ва коммуникацион муаммоларни ҳал этиши лозим».

Давлатимиз раҳбари учрашувга жўнаб кетиш олдидан журналистлар билан бўлган суҳбатида ҳам ана шу нуқтаи назарини яна бир бор таъкидлади. Ўзбекистоннинг ЭКО фаолиятида қатнашишидан кўзда тутилган мақсадлар ҳақида тўхталди. Биринчидан, бу ташкилот ишида иштирок этиш бизга қўшни давлатлар билан ўзаро муносабатларни янада мустаҳкамлаш учун зарур. Бу ўз навбатида мамлакатимизнинг хавфсизлигини таъминлашга хизмат қилади. Иккинчи мақсад эса минтақадаги гуманитар муаммоларни биргаликда ҳал этиш, тарихий замини бир бўлган халқларимиз ўртасидаги маданий алоқаларни мустаҳкамлашдан иборатдир. Учинчи, энг муҳим вазифа—бу мавжуд табиий салоҳиятимизни дунёга олиб чиқиш учун коммуникация тармоқларини вужудга келтиришдан иборатдир. Чунки бу муаммони ҳал этмай туриб 300 миллион аҳоли яшайдиган улкан ҳудудда иқтисодий тараққиётга эришиш қийин.

Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг бешинчи учрашуви Алматидаги муҳташам «Анқара» меҳмонхонасининг мажлислар залида бошланди. Туркманистон Президенти С. Ниёзов ЭКОга раислик қилиш ваколатини Қозоғистон

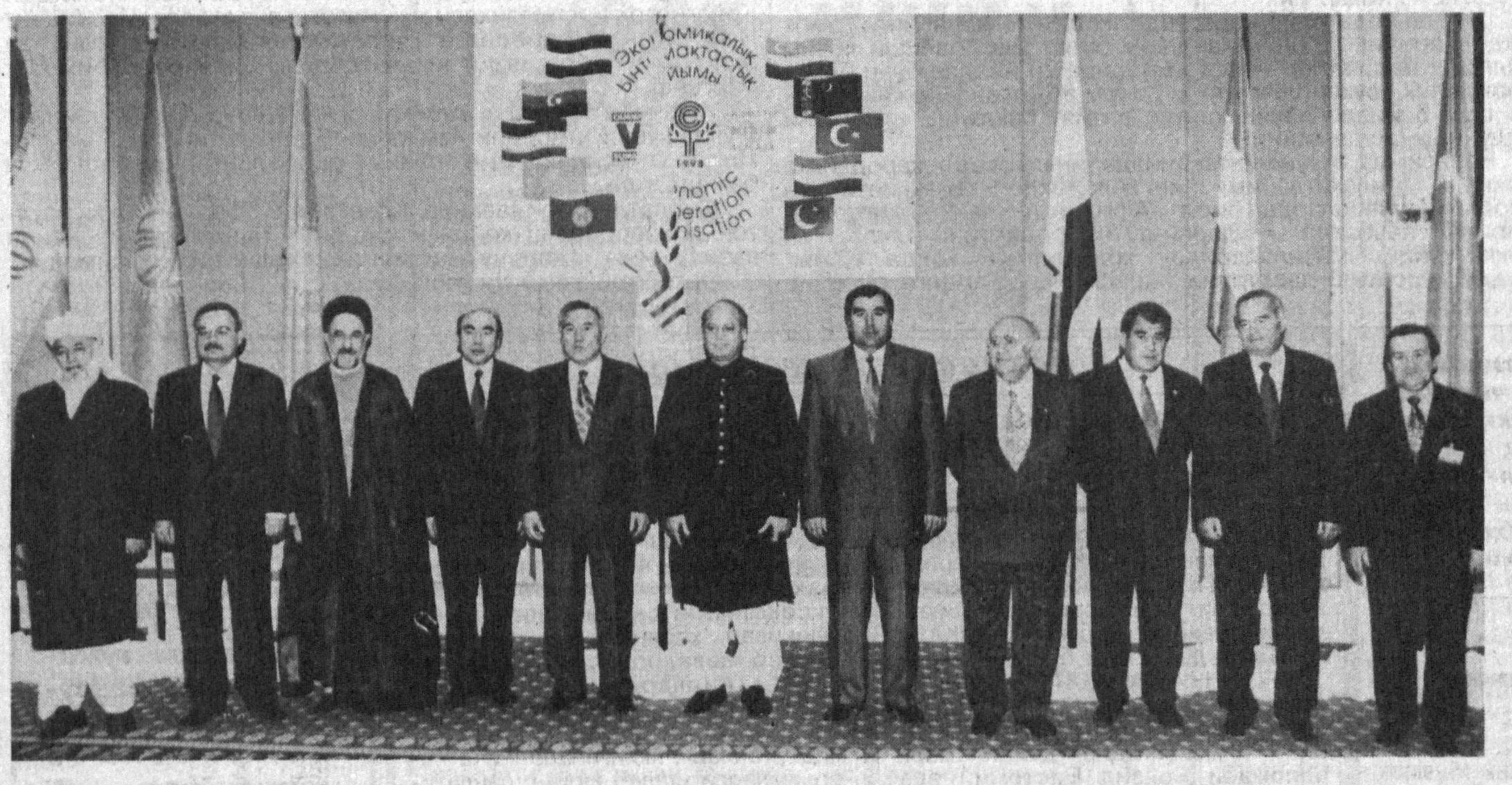

СУРАТДА: учрашув пайти. Ф. ҚУРБОНБОЕВ (ЎзА) олган сурат.

Президенти Н.Назарбоевга топширди. Қозоғистон раҳбари учрашув қатнашчиларини муборакбод этиб, анжуманни очиқ деб эълон қилди.

Сўнг саммит қатнашчилари — Афғонистон, Озарбайжон, Эрон, Қозоғистон, Қирғизистон, Покистон, Тожикистон, Туркия, Туркманистон давлат ва ҳукумат бошлиқларининг, шунингдек ЭКО бош котиби ҳамда бир неча нуфузли халқаро ташкилотлар вакилларининг нутқ ва маърузалари тингланди.

Нотиқлар ЭКО доирасидаги ҳамкорлик бераётган илк самаралар ҳақида тўхталиб, минтақа мамлакатларининг иқтисодиёт, маданият, коммуникация соҳаларида биргаликда амалга ошираджак лойиҳалари тараққиётимизни тезлаштириш, халқларимиз ўртасидаги дўстликришталарини мустаҳкамлашга хизмат қилишини таъкидладилар. Ташкилот фаолиятини кенгайтириш ва такомиллаштириш йўлларини муҳокама қилдилар.

Учрашувда Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

***

Президент Ислом Каримовнинг Алматига сафари чоғида унга Бош вазир ўринбосари, Макроиқтисодиёт ва статистика вазири Б. Ҳамидов, ташқи ишлар вазири А. Комилов, Президентнинг матбуот котиби А.Зиёев ҳамроҳлик қилди.

Аҳмад ХЎЖА,
(ЎзА).
Тошкент — Алмати — Тошкент.

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК ТАШКИЛОТИГА АЪЗО МАМЛАКАТЛАР ДАВЛАТ ВА ҲУКУМАТ БОШЛИҚЛАРИНИНГ V УЧРАШУВИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Муҳтарам Раис жаноблари,
Муҳтарам Бош котиб жаноблари,
Давлат ва ҳукуматларнинг муҳтарам бошлиқлари,

Бу ерда Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо давлатлар раҳбарларини қутлаш ҳамда ҳамкорликдаги ишимиз халқларимиз ва давлатларимиз равнақи йўлида самарали бўлади, деб ишонч билдириш менга улкан мамнуният бахш этади.

Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо давлатлар ҳудуди ноёб геостратегик макон бўлиб, бой маданий мерос, қадимий цивилизация ва гўзал анъаналарга эга.

Кўпгина мамлакатлар минерал ресурслар ва энергетик хомашёнинг мавжуд ҳажми, транзит инфратузилма барпо этиш имкониятлари бўйича минтақадагина эмас, бутун дунё миқёсида ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилоти доирасидаги ҳамкорликнинг ўтган олти йили мобайнида маълум шарт-шароитлар, зарур ҳуқуқий ва меъёрий асос барпо этилди, минтақадаги мамлакатлар тараққиёти учун муҳим аҳамиятга молик вазифаларни ҳал этишда саъй-ҳаракатларимизни бирлаштириш имконини берадиган сезиларли тажриба тўпланди.

Айни пайтда шуни очиқ эътироф этишимиз лозимки, Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилоти минтақа учун жуда зарур бўлган лойиҳа ва дастурларни мантиқий якунига етказиш, Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотининг ҳар бир аъзоси бу лойиҳаларнинг самарадорлиги ва аҳамиятини ўз мисолида ҳис этишига имкон берадиган ҳамкорлик жипслашуви даражасига чиқа олгани йўқ. **Назаримизда, бундай шароитда, саъй-ҳаракатларнинг ҳаддан ташқари майдалашиб кетиши Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилоти доирасида қўлланиладиган ташаббусларнинг самарадорлиги ва натижа беришини сусайтириб қўйиши мумкин.**

Шу муносабат билан **биз ҳозирги босқичда Ташкилотнинг кўплаб институт ва тузилмаларини барпо этишга зарурат йўқ, деб ҳисоблаймиз.** Улар келажакда бизнинг эътиборимиз, имкониятларимиз ва саъй-ҳаракатларимизни ҳозирги пайтда минтақамиз учун ўта муҳим ва устувор бўлган асосий дастур ва лойиҳаларни амалга оширишга қаратиш ўрнига, Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотининг туб мақсад ва вазифаларидан **чалғитиши** мумкин.

Биз шунга чуқур аминмизки, бугунги кунда биргаликда истиқомат қилишимиз ва қўшничилигимизнинг мавжуд ҳолатини, яъни минтақамиздаги айрим мамлакатларда узоқ йиллар мобайнида халқларимиз ва давлатларимизга, **минтақа мамлакатлари ўртасидаги ҳамкорлик ва ишончни мустаҳкамлашга тузатиб бўлмайдиган даражада зиён етказаётган қарама-қаршилик ва урушлар туфайли туғилган кескин муаммоларнинг ҳал этилмаганини ҳисобга олмаслик мумкин эмас**.

Ҳамкорлик истиқболлари ҳақида гапирар эканман, мен коммуникациянинг замонавий, ривожланган тизимини шакллантириш масалаларига алоҳида тўхталишни истар эдим. Чунки, бундай коммуникацияни шакллантирмай туриб, минтақадаги улкан иқтисодий салоҳиятдан халқларимиз равнақи йўлида **фойдаланиб бўлмайди.**

Анжуманда иштирок этаётган барча давлатлар **транспорт тармоғи ва коммуникацион инфратузилма** қурилиши минтақани, нафақат бизнинг минтақамизни ривожлантиришда нақадар улкан аҳамият касб этишини яхши билишига аминман.

Шу муносабат билан, Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг ўтган йил май ойида **Ашгабатда Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилоти минтақасида транспорт ва коммуникацион инфратузилма ҳамда трансмиллий қувурлар тизимини ривожлантиришга бағишланган навбатдан ташқари учрашуви** ўз вақтида бўлганини қайд этмоқчиман.

Шу билан бирга, бу борадаги ишларни танқидий баҳолар эканмиз, мавжуд транспорт йўналишларини қайта қуриш ва янги йўналишларни барпо этиш йўли билан минтақадаги транспорт тармоғини кенгайтириш бўйича қабул қилинган қарорлар ҳаётга татбиқ этилишдан ҳали анча узоқда эканини кўрамиз.

Назаримда, ҳозир Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо мамлакатлар ўртасидаги Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотининг транспорт ва алоқа Ўн йиллиги ҳаракат Дастури бўйича келишув жараёнини фаоллаштириш ҳамда Дастурни босқичма-бочқич амалга оширишга ўтиш зарур.

Марказий Осиё минтақаси учун Туркманбоши, Боку шаҳарлари ва Грузия портлари орқали Европа қитъасига чиқиш имконини берадиган **Транскавказ йўналиши** ўта муҳим ва амалга ошириш мумкин бўлган йўл ҳисобланди.

Европа Иттифоқи ва бир қанча халқаро ташкилотлар Марказий Осиё минтақасига кенг транспорт йўли очадиган бу йўналишни ривожлантиришга ижобий баҳо бермоқдалар. ТРАСЕКАнинг турли йўналишларни қамраб олган лойиҳаси мана шу ғояни амалга оширишга қаратилгандир. Назаримда, бу лойиҳа яхшигина молиявий базага эга.

1996 йил май ойида **Сарахс - Машҳад - Бендер - Аббос** темир йўлининг очилиши Ўзбекистон ва бутун минтақа учун катта аҳамият касб этади. Бу йўлнинг ишга туширилиши билан Марказий Осиё мамлакатларининг Форс кўрфазидаги денгиз портларига чиқиши учун ҳақиқий имконият пайдо бўлади. Бу лойиҳанинг амалга оширилиши мамлакатларимизнинг иқтисодий ҳамкорлик доирасида амалий ҳамкорлик қилиш имкониятларини равшан намойиш этади.

Бугунги кунда минтақамиз мамлакатларини Хитой ҳудуди, шунингдек, Жануби-Шарқий Осиё мамлакатлари ва Япония билан боғлайдиган магистраль қурилиши ва унинг ишга туширилиши улкан аҳамият касб этади.

Шуни алоҳида таъкидламоқчиманки, биз, илгаригидек, Афғонистон ҳудуди орқали Покистоннинг Ҳинд океанидаги портларига чиқишдан манфаатдормиз.

Фақат Афғонистонда давом этаётган уруш ва беқарор вазият бу Дастурни амалга ошириш йўлида асосий тўсиқ бўлиб қолмоқда.

(Давоми 2-бетда)

Миллий эмлаш куни

НАВБАТ — ИККИНЧИ БОСҚИЧГА

Шу йилнинг 19-20-21 май кунлари вилоятимизнинг барча ҳудудларида полиомилитга қарши миллий эмлашнинг иккинчи босқичи ўтказилади

Республикамизда соғлом авлодни вояга етказиш, ёшлар тўғрисида ғамхўрлик қилиш устувор вазифалардан бири бўлиб қолмоқда. Шу мақсадда мамлакатимизда бир қатор тадбирлар амалга оширилмоқда. Хусусан, болалар орасида полиомилит касаллигининг олдини олиш, уларнинг бу оғир дардга йўлиқмасликлари учун ва умуман 2000 йилгача бу касалликни тўлиқ тугатиш юзасидан катта иш бошланди. Маълумки, 1998 йилнинг 14, 15, 16 апрель кунлари полиомилитга қарши биринчи босқич миллий эмлаш тадбири ўтказилди. Шифокорларнинг фаол ишлаганликлари, аҳолининг тўлиқ ахборот олганликлари туфайли вилоятимиздаги тўрт ёшгача бўлган болаларнинг деярли 100 фоизи эмланди.

Полиомилит касаллигининг олдини олишнинг бирдан-бир йўли бу — эмлашдир. Шунинг учун ҳам **1998 йилнинг 19-20-21 май кунлари** вилоятимизнинг барча ҳудудларида бу касалликка қарши миллий эмлашнинг иккинчи босқичи ўтказилади. Шу кунларда вилоятимиздаги тўрт ёшгача бўлган болаларнинг барчаси беистисно полиомилитга қарши эмланиши зарур.

Ота-оналарга яна бир бор эслатиб ўтамиз!

Икки томчи вакцина фарзандларимизни полиомилитдек оғир хасталикдан сақлайди. Шундай экан, белгиланган кунларда болаларингизни шифо масканларида эмлатишни унутманг.

В. САННИКОВА,
вилоят санитария-эпидемиология станцияси эпидемияга қарши кураш бўлими мудири.

АКС-САДО

КИТОБХОН КЎП, КИТОБ КАМ

Ассалому-алайкум ҳурматли «Тошкент ҳақиқати» газетаси таҳририяти!

Мен ушбу газетанинг деярли ҳар бир сонини қизиқиш билан ўқийман. Унда спорт, маънавият ва қадриятларимизга оид қизиқарли материаллар тез-тез бериб турилади. Шу йилнинг 11 апрель сонида босилган «Сой сойга оқади...ми?» деб номланган мақола эса мени сизларга мактуб ёзишга, юрагимдаги баъзи фикрларни очиқ айтишга ундади.

Аввало, мақолада айни ҳақиқатни ёритганларингиз учун сизларга ташаккур. Афсуски, унда кўтарилган муаммолар, яъни маданият муассасалари, кутубхоналар фаолияти борасидаги камчиликлар фақат газетада кўрсатилган шаҳар ва туманларгагина эмас, бизнинг Пскент туманимизга ҳам тааллуқлидир. Мен истиқомат қилаётган ушбу туман кутубхоналаридаги саксон-тўқсон фоиз китоблар собиқ шўролар давридан қолган эски китоблардир. Янги келган озгинагина китоб ҳам Пскент шаҳридаги марказий кутубхонадан нарига ўтмайди. Қишлоқ жойларда янги китоблар «анқонинг уруғи». Ўзим ногирон бўлганлигим туфайли (юролмайман) кўп вақтимни газета-журналлар, бадиий китоблар ўқиш билан ўтказаман. Қишлоқ кутубхонасидаги пичоққа илинадиган китобларнинг аксариятини ўқиб бўлганман. Яқинда кутубхонанинг «энг зўр китоби» ҳисобланган Ўткир Ҳошимовнинг «Икки эшик ораси» асарини қайта олдим. Не кўз билан кўрай-ки, китоб нақ 22-бетдан бошланган. Борига шукр қилиб ўқийвердим. Бу ҳали ҳолва экан. Орасидан ўн-ўн беш бетлаб йиртиб олинган. Охирги 30-40 варағи умуман йўқ. Бундай китобни ким ҳам олиб ўқирди? Кутубхоналардаги ачинарли аҳволнинг сабаби қаерда эканлигини мен аниқ билмайман, аммо бундай лоқайдлик ёшларни китобдан узоқлаштиришини, яна ҳам тўғрироғи, маънавиятдан узоқлаштиришини юрак-юрагимдан ҳис қиламан.

Яқинда туман газетасида Алавия номидаги кутубхонага янги китоблар келганлиги ҳақидаги хабарни ўқиб қолдим. Олтмишга кирган отамни овора қилиб, марказий кутубхонага жўнатдим. У ердагилар «қишлоқдан келганларга китоб беролмаймиз, ўзларингизнинг кутубхонангиздан олиб ўқийсизлар», деб қайтариб юборишибди. Кутубхонадан фақат шаҳарликлар фойдаланармиш. Ахир кутубхонаси йўқ бўлган қишлоқ одамлари қаердан китоб олиб ўқисин?! Ҳар доим бозордан китоб сотиб олишга қурбимиз етавермаса. Ёки қишлоқда туғилганимиз айбимизми? Кутубхоналарга одам кирмай қўйди, деб ўқувчилардан нолиймиз. Йўқ, китобхонлар камайгани йўқ, аксинча, уларга хизмат кўрсатиш кўнгилдагидек бўлмаяпти. Демоқчиманки, «Сой сойга оқади...ми?» мақоласи таъсир қилиб, зора бизнинг туманимиздаги Чимқўрғон қишлоғида ҳам ўзгаришлар содир бўлса. Мақолада таъкидланганидек, кутубхоналарга бўлган эътибор — маънавиятимизга бўлган эътибордир. Яна таклифим, одамларнинг дилидаги гапларни айтувчи бундай мақолаларни тез-тез бериб турсангизлар.

Ёқубжон РАҲМОНҚУЛОВ,
Пскент тумани.

Вилоят ҳаёти
янгиликлар, одамлар, воқеалар

ФЕРМЕР ХЎЖАЛИКЛАРИ ҲИМОЯСИГА БАҒИШЛАНДИ

ЎРТАЧИРЧИҚ туманида 51та деҳқон-фермер хўжаликлари иш олиб боряпти. Шундан 42таси кичик жамоа, 9 таси хусусийлаштирилган фермер хўжаликларидир. Яқинда бу ерда яна «Омад» ва «Дўстлик-А» деҳқон-фермер хўжаликлари ҳам иш бошлаб юборди. Уларнинг сафига янги-янги хўжаликлар қўшилиши кутилмоқда.

Яқинда туман прокуратураси, туман фермерлар уюшмаси, давлат назорати, солиқ нозирликлари, туман ҳокимлигининг ер тузиш бўлими фермер хўжаликларида иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш, уларнинг ҳуқуқий билимларини кенгайтиришга бағишлаб ҳамкорликда давра суҳбати ўтказдилар. Сўзга чиққан нотиқлар деҳқон-фермер хўжаликларида иш юритишни қонунчиликка асосланган ҳолда олиб бориш, тузилган ўзаро шартномаларнинг вақтида бажарилиши, қарзларни ундиришда фермерларни қонун асосида ҳимоялаш, янгича солиқ тизимининг афзалликлари ҳақида сўзлаб бердилар. Савол-жавоблар бўлди. Деҳқон-фермер хўжаликлари раҳбарларининг билим доирасини кенгайтириш мақсадида бундай тадбирларни тез-тез ўтказиб туришга қарор қилинди.

Усмонали ҲАМИДОВ.

ДИПЛОМ ИШИ — ОИЛА ҲАЁТИ

83 баҳорни қаршилаган Ўрмон ота Орипов ҳамон Тошкент туманидаги Турғун Мирзаев номли жамоа хўжалигида соҳибкорлик қилаётир. Бу касбга у урушдан қайтгач ихлос қўйган эди. Шундан буён ота хўжаликда кўпгина шогирдлар тарбиялади, ўз фарзандларини ҳам боғбонликка ўргатди.

...Куни кеча Юнусобод туманидаги Оқ тепа маҳалласида Ўрмон ота ва халқ таълими соҳасига 40 йилдан кўпроқ хизмати сингган Убайдулла Маҳкамовлар оилаларини шарафлашга бағишланган «Оила — муқаддас ватан» давраси ўтказилди. Шодиёнанинг қутлов, куй-қўшиқлар ва рақслар мажмуидан иборат саҳнавий матнини Тошкент маданият институти битирувчиси, Республика телевидениеси ходими Зебо Қодирова диплом иши сифатида йиғилганларга ҳавола этди. Халқ ижодиёти ва маданий маърифий ишлар Республика маркази, Ўзбекистон радио ва телевидениеси ҳамда маҳалла фаоллари толибага яқиндан ёрдам бердилар. Тадбир чиндан ҳам қизиқарли бўлди.

Саид ВАЛИЕВ.

«САЛОМАТЛИКНИНГ ЁШ ДЎСТЛАРИ»

ҚИЗИЛ Ярим ой жамияти вилоят бўлими пойтахтнинг Чилонзор туманидаги Мирзо Улуғбек номли хиёбонда «Саломатликнинг ёш дўстлари» мавзуида мактабларaро танлов ўтказди. Унда шаҳар ва туманлардаги кўрикларда сараланган ўнта мактабдан вакиллар иштирок этишди.

Ўқувчилар турли фалокатлар рўй берганда биринчи тиббий ёрдам кўрсатиш, жароҳатларни боғлаш, йўл ҳаракати қоидаларига риоя этиш каби қатор шартлар бўйича беллашдилар.

Чирчиқ шаҳридаги 2-гимназия — биринчи, Зангиота туманидаги 1-, Янгийўл шаҳридаги 5-мактаблар — иккинчи, Қибрай туманидаги 2-, Паркет туманидаги 4-мактаблар учинчи ўринни эгалладилар.

Муфарраҳ КАРИМОВА.

ОЛТИ ЁШДАН — МАКТАБГА

МАЛАКАЛИ кадрлар тайёрлаш миллий дастури бўйича халқ таълими тизимида туб ўзгаришлар амалга оширилмоқда. Болаларни мактабга тайёрлаш, олти ёшли ўғил-қизларни биринчи синфларга қабул қилиш борасида ҳам қатор ибратли ишлар қилинаётир.

Ўзбекистон халқ таълими вазирлигидан маълум қилишларича, янги ўқув йилида олти ёшли болалардан 76 минг нафарга яқини биринчи синфларда ўқийди.

Бу муҳим ишга ҳозир жойларда тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Ана шу долзарб масала мактабгача таълим ташкилотчиларининг республика кенгашида атрофлича кўриб чиқилди. Кенгаш қатнашчилари мактабгача таълимнинг янги турлари иш тажрибалари билан яқиндан танишдилар.

Айниқса, Тошкент туманидаги оилавий болалар боғчасида олиб борилаётган ишлар кўпчиликка манзур бўлди. Ҳозир бу боғчада турли ёшдаги 11 нафар бола тарбия топмоқда. Тарбиячи Д. Қорабоева томонидан олиб борилаётган машғулотлар болаларни мактабга тайёрлашда муҳим ўрин тутмоқда.

Алижон КАБИРОВ.

ҚИБРАЙ КОМАНДАСИ — ҒОЛИБ

«ВАТАНПАРВАР» мудофаа-спорт жамияти томонидан ўтказилаётган тадбирлар жойларда қизиқиш уйғотмоқда. Автоспортнинг картинг тури бўйича яқинда уюштирилган республика мусобақаси ҳам кўпчилик эътиборини ўзига тортди.

Тошкент автомобил йўллари институтида ясалган усти очиқ мўъжаз транспорт воситасини бошқариш маҳоратига бағишланган беллашувда Тошкент вилояти пойгачилари ўзларини яхши кўрсатдилар. Қибрай тумани жамоаси аъзолари маҳоратларини ишга солиб, мусобақада ғолиб чиқдилар.

Акбар АЛИЕВ.

Вилоят ҳаёти
янгиликлар, одамлар, воқеалар

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК ТАШКИЛОТИГА АЪЗО МАМЛАКАТЛАР ДАВЛАТ ВА ҲУКУМАТ БОШЛИҚЛАРИНИНГ V УЧРАШУВИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

(Давоми. Боши 1-бетда)

Телекоммуникацион алоқаларни ривожлантиришда энг янги технологиялардан фойдаланишни алоҳида қайд этиш лозим. Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо мамлакатлар телекоммуникация тизимларининг Транс-Осиё-Европа оптик-тола кабель тизимига қўшилиши бунга мисол бўла олади.

Ўзбекистон ҳудуди орқали ўтган оптик-тола кабель алоқа йўлининг қурилиши 1997 йил ноябрь ойида тугалланган. Шарқ билан Ғарб ўртасида тез ҳаракатда бўлувчи минглаб каналлар бўйича юксак сифатли алоқани ташкил этиш, шунингдек, видео-конференц алоқани амалга ошириш имконини берадиган рақамли жиҳоз ўрнатилиб, ишга туширилди.

Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо мамлакатлар минтақаси учун бугунги кунда долзарб бўлган яна бир муаммо — наркотик моддаларни ишлаб чиқариш ва уларнинг контрабандаси билан шуғулланиш муаммосига тўхталмоқчиман.

Ўзбекистон мустақилликка эришган пайтидан бошлаб наркобизнесга қарши кураш борасида улкан саъй-ҳаракатлар қилмоқда ва муайян қадамлар қўймоқда.

Биз наркотик моддалар тарқатилишининг ҳалокатли оқибатларини сергаклик билан баҳолаган ҳолда, бу иллатга қарши курашда саъй-ҳаракатларимизни бирлаштиришимиз зарур.

Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо мамлакатлар ўртасида наркотик ва психотроп моддалар контрабандаси ва божхона қаллобликларига қарши кураш соҳасида ҳамкорлик қилиш бўйича ўзаро тушуниш ҳақида Меморандум тайёрлаш ғояси бу моддаларнинг ғайриқонуний савдоси ва ўтилишига қарши курашда қўмаклашади, деб ўйлайман.

Муҳтарам Раис жаноблари!

Биз кун тартибига сиёсий хусусиятга эга бўлган, бунинг устига, Афғонистон ва Тожикистондаги вазият сингари мураккаб муаммоларни киритмасликка келишиб олганмиз. **Айни пайтда биз Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо бўлган бу мамлакатларда мустаҳкам ва узоқ муддатли тинчлик ўрнатилиб туриб**, ҳамжамиятимиз доирасида тўла иқтисодий ҳамкорлик ҳақида гапириш қийин эканини ҳам яхши англаймиз.

Бундан ташқари, Афғонистонда давом этаётган уруш ва Тожикистондаги чигал вазият доимий равишда минтақадаги давлатларни сиёсий қутбларга бўлинишига сабаб бўлиб, ҳамда минтақамиз ва ундан ташқаридаги барча давлатларнинг барқарор вазиятига хавф солиб турибди.

Мен бу ўринда вазиятни сиёсий жиҳатдан изга солиш, бунинг устига, таназзулнинг чўзилиб кетишида кимлар айбдор экани тўғрисида гапириб ўтирмоқчи эмасман.

Шу билан бирга, ижозатларингиз билан, бу ерда Эрон Ислом Республикаси Президенти жаноб Ҳотамий айтиб ўтган гапни яна бир бор такрорлашни лозим топаман.

Ҳа, ҳақиқатан ҳам, Ислом ва Шарқ цивилизацияси ҳамда фалсафасининг шаклланишида муҳим ўрин тутган ўлкамиз жаҳон цивилизациясига салмоқли ҳисса қўшган жуда кўп фан ва маданият арбобларини, файласуф ва математикларни етиштириб чиқарган.

Шу маънода олиб қараганда, қадимий маданияти, буюк аждодларининг донишмандлиги билан фахрланиши лозим бўлган мамлакатлар — Афғонистонда 20 йилдан буён биродаркушлик, фуқаролик уруши давом этаётгани, Тожикистонда эса, 6 йилдан буён қалтис вазият сақланиб турганини тушуниш жуда қийин!

Назаримда, бутун минтақамизда тинчлик ва барқарорликка эришиш, мамлакатларимизнинг келажакдаги тараққиёти учун асосий йўналишлардан бири — Афғонистон ва Тожикистонга, биринчи навбатда — уларнинг иқтисодиётини тиклаш ва оёққа қўйиш масалаларида, келишилган ҳолда муайян ёрдам кўрсатиш дастурини ишлаб чиқиб, амалга ошириш муҳим аҳамият касб этади. Ҳозир бу масала минтақадаги мамлакатлар учун энг муҳим муаммолардан бири бўлиб қолмоқда.

Сўзимга якун ясаб, шуни яна бир бор таъкидлашни истар эдимки, бизнинг ташаббус ва амалий ҳаракатларимиз, энг аввало, **ўзаро фойдали иқтисодий ҳамкорликнинг иқтисодий ва гуманитар масалаларини ҳал этишга** қаратилиши керак. Бу маънода коммуникацияларни ривожлантириш, мен шу ўринда С. Ниёзовнинг фикрини қўллаб-қувватлайман, бизни бир-биримиз билан боғлайдиган муҳим бўғин бўлиши лозим.

Назаримда, бизнинг энг муҳим вазифамиз — айрим мамлакатларнинг ҳукмронлик қилишга бўлган ҳар қандай хатти-ҳаракатининг олдини олиш, бунга имкон бермаслик — агар кимда шундай ниятлар бўлса, улардан воз кечиш лозим, албатта, — қабул қилинаётган қарорлар Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо бўлган барча давлатларнинг манфаатларига мос келиши, шу билан бирга, бизни бирлаштириб, интилаётган мақсадларимиз доирасидан чиқмаслигига эришишдан иборат.

Ўзбекистон Республикаси делегацияси номидан Қозоғистон Республикаси ҳукуматига, энг аввало, Президент Нурсултон Назарбоевга кўрсатилган меҳмондўстлик ва эътибор учун самимий миннатдорлик билдиришга ижозат бергайсиз.

Ишончим комилки, Алматидаги давлат бошлиқларининг V учрашуви Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо мамлакатлар ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришга янги куч бағишлайди.

Фурсатдан фойдаланиб, Қозоғистон Президенти Нурсултон Назарбоевни кейинги муддатга ташкилотимиз Раиси вазифасини бажаришга киришгани билан табриклайман.

Эътиборингиз учун ташаккур.

Иқтисодий ислоҳот одимлари

ЭНГ ОММАБОП УСУЛ

Мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар тизимида мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш муҳим йўналишлардан бири ҳисобланади. Бу жараённинг муваффақиятли боришида ким ошди, танлов ва биржа савдоларининг аҳамияти каттадир. Чунки, кўчмас мулк иншоотлари, ер участкалари ва бошқа мулк турлари асосан савдонинг бозор иқтисодига хос шундай шакллари орқали сотилиши яхши самара бермоқда.

Шу туфайли вилоятимизда ҳам ким ошди, танлов ва биржа савдолари ташкил этишга катта эътибор бериляпти. Барча шаҳарлар ва туманларда шундай тадбирлар ўтказиляпти. Биргина ўтган йили 48 та ким ошди савдоси ва шунча биржа савдолари ўтказилиб, уларда 934 та иншоот сотилди. Бу йиллик режада белгиланганидан анча кўпдир. Аслида шундай савдолар орқали 700 объектни сотиш назарда тутилганди. Сотилган иншоотларнинг умумий қиймати эса 275 миллион 728,9 минг сўмни ташкил этди.

Мулкларнинг аксарият турларини шундай савдоларга қўйиб сотиш режалари анча ошириб адо этилди. Масалан, якка тартибда уй-жой қуриш учун 519 та ер участкалари сотилиб топшириқ 126,2 фоиз қилиб бажарилди. Айни вақтда қурилиши тугалланмаган иморатлар, савдо ва аҳолига хизмат кўрсатиш объектлари, автотранспорт воситалари зарар кўриб ишлаётган корхоналарни сотиш режалари ҳам анча ортиғи билан уддаланди.

Савдога қўйилган кўпчилик объектлар бошланғич нархига нисбатан анча ортиқ, айримлари бир неча баробар қимматга сотилишини таъкидлаш керак. Бу қўшимча даромад олиш имконини ҳам берди. Йил давомида ўтказилган ким ошди ва биржа савдоларидан жами 116 миллион 181,5 минг сўм нақд маблағ тушди. Бу йиллик топшириқдагига қараганда 240 фоиздан ҳам ортиқроқни ташкил этди.

Шуниси диққатга сазоворки, давлат мулкини тасарруфдан чиқариш ва хусусийлаштириш йўлида савдонинг шу шаклларидан фойдаланиш кўпчилик шаҳарлар ва туманларда анча яхши уюштирилмоқда ва ўз самарасини бераяпти. Бундан тушган тушум Чирчиқда режадаги 3 миллион 700 минг сўм ўрнига 9690 сўмни ташкил этди. Оҳангарон туманида эса деярли уч баробар кўп маблағ тушди. Зангиота туманида эса деярли саккиз баробар ортиқ нақд пул давлат хазинасига қўшилди. Туманда 3 миллион 200 минг сўм ўрнига 25 миллион 375 минг сўм тушди. Қибрай, Тошкент, Юқоричирчиқ, Чиноз туманларида ҳам топшириқ бир неча баробар ошиғи билан адо этилди.

Жорий йилда эса кўчмас мулк объектларини ким ошди ва биржа савдоси орқали сотишда Чирчиқ шаҳри, Қибрай, Чиноз туманлари олдинда бораётган бўлсалар, ер участкаларини сотишда Бекобод, Ангрен шаҳарлари, Зангиота, Қибрай туманлари пешқадамлик қилмоқда.

Ўтган биринчи чоракда ер участкаларини ва кўчмас мулк объектларини сотишда вилоят бўйича дуруст натижаларга эришилди. Барча кўрсаткичлар анча ортиғи билан уддаланди. Тушган умумий маблағ 26 миллион сўм ўрнига 37 миллион сўмдан кўпроқни ташкил этди. Якка тартибда уй қуриш ва шахсий ёрдамчи хўжалик юритиш учун 36 та ер участкалари ва 77 та кўчмас мулк объектлари сотилди.

Кўпчилик шаҳарлар ва туманларда ер участкаларини сотиш топшириғининг уддасидан чиқмадилар.

Ким ошди ва биржа савдолари уюштириб, уларга иложи борича кўпроқ объектларнинг сотилишидан маҳаллий бюджет ҳам наф кўришини унутмаслик керак. Наҳотки шу ҳам ҳисобга олинмаса, бу даромаднинг муайян маблағидан маҳрум бўлиш демакдир. Унинг кимга фойдаю кимга зарар эканлигини ўйлаб кўринг! Албатта, шаҳарлар ва туманларга зарар келтиради. Чунки, амалдаги тартибга мувофиқ объектлар, ер участкалари ва бошқа мулк турларини сотишдан тушадиган маблағнинг йигирма фоизи маҳаллий бюджет ҳисобига ўтади.

Аксарият шаҳарлар ва туманларда ким ошди, танлов ва биржа савдоларининг оқсашига олиб келаётган сабабларнинг энг муҳими уларни ўтказишга олдиндан пухта тайёргарлик кўрмасликдир. Бу ишни, олдиндан, кенг реклама қилиш кўпинча унутилиб қўйилади. Тўғриси, бунинг аҳамияти тушунилмаяпти. Шу мақсадда маҳаллий оммавий ахборот воситаларидан кенг фойдаланиш, савдонинг уюштириш муддатлари ва унга сотиш учун қўйилаётган мулклар анча илгари маълум қилиниб, бунга кўпчиликнинг эътиборини жалб қилиш керак. Савдони тўсатдан ташкил этиш эса харидорларнинг кам, улар ўртасида рақобатнинг суст бўлишига олиб келади. Кўп ҳолларда шундай бўлаётганлиги учун мўлжалланган мақсадга эришилмаяпти.

Яна бир мулоҳаза бор. У ҳам бўлса сотиш учун қўйиладиган ер участкалари ҳақида. Яширишнинг ҳожати йўқ, кўп ҳолларда, айниқса, қишлоқ жойларида бундай участкалар ташландиқ, қаровсиз ерлардан, аҳоли яшайдиган манзилгоҳлардан, хўжалик марказларидан, турли хил муҳандислик тармоқларидан, катта сув манбаларидан ҳам узоқроқдаги жойлардан ажратилаяпти. Уларнинг бозори касод бўлади, албатта.

Ким ошди, танлов ва биржа савдолари объектларни хусусий қилиб сотишнинг энг қулай, айниқса, оммабоп усулидир. Улар бозор муносабатлари шароитида самарали эканлиги кўриниб турипти ва давлат хазинасига мўмайгина маблағ келтирмоқда. Шундай экан, бундай савдоларнинг пухта ўтказилиши учун барча имкониятлардан аниқ мақсадни кўзлаб фойдаланиш лозим.

Мирсобир МИРҲАМИДОВ.

Маънавият мезонлари

ҲАР НАРСАНИНГ ибтидоси ва интиҳоси бор. Ибтидодан интиҳогача иймон устувор бўлгандагина ҳақиқат юзага чиқади. Шу боис ҳидоят ўзанини ҳақиқат йўли дейдилар. Кимки ушбу матлабда турса, ғолиб, акс ҳолда мағлубдир. Аллоҳ битта, пайғамбар битта, ҳақиқат битта, деган калиматул-ҳикма барчага баробардир. Бу йўлдан қайтган инсон инсон эмас, камрон эмас, қавиён эмас. «Ал-ҳаққу-сайфун қотиун» (ҳақиқат — энг ўткир қиличдир) деган мақолга шак келтириш қийин.

ҲИДОЯТ — ҲАҚИҚАТ — ХУЛОСА

БИРИНЧИ ҲАҚИҚАТ. Ҳеч нарса бесабаб бўлмағай. Ҳар бир воқеъликнинг илдизи ва манбаи рост турур. Қизил империя нуради, шўролар ҳукми барҳам топди, коммунистик ғоялардан одамлар юз ўгирди. Ўз навбатида мустақил давлатимиз барпо этилди, ҳокимият халқ қўлига ўтди, янги миллий уйғониш мафкураси туғилди. Жамиятлар тарихида ўтиш даврлари, тарихий тараққиёт ҳеч қачон силлиқ, зиддиятларсиз, беозор кечган эмас. Истиқлолимизнинг дастлабки кунлариданоқ эскилик ва янгилик, жаҳолат ва маърифат, адолат ва залолат ўртасида кураш бошланди. Ана шундай бир пайтда ўзга мазхаблар, диний оқимлар, бизга ёт мафкуралар ўзларига қулай муҳит ва маскан излай бошладилар. Президентимиз ишлаб чиққан ўзимизга хос ва мос беш тамойилни кўролмаган турли хил ғаламислар, мутаассиблар, ақидапарастлар ғимирлаб қолдилар. Оқибатда бизнинг мамлакатимизга ҳам хорижий айрим ғаразли гуруҳларнинг дин ниқобидаги мафкуралари доҳил бўла бошлади. Улар ислом динига, пайғамбаримиз кўрсатмаларига зид, миллатимизнинг азалий анъаналарига қарама-қарши бўлган ақидаларни тарғиб қилишга ўтдилар. Бундай ғаддорлар «Аллоҳнинг неъматларини эслангиз ва ерда бузғунчилик қилиб, санқиб юрмангиз» («Аъроф сураси») деган қавлини назар-писанд қилмадилар.

ИККИНЧИ ҲАҚИҚАТ. Юқоридаги ҳолатда мустақиллик нашидасидан энтиккан халқимиз, деярли саксон йиллик тақиқлардан сўнг ҳали ўзига келмаган диний идораларимиз, шўролар маҳдудлигидан энди халос бўлаётган адлия маҳкамаларимиз, диний саводсизликка маҳкум этилган фуқароларимиз жиндай ғафлатда қолдилар. «Бағри очиқлик»дан фойдаланган мухталиф оқимлар ўзларини эркинроқ сездилар. Ана шундай бир шароитда ноҳуш воқеалар содир бўлди. Ваҳҳобий муртадлар қора ишларини юритмоқчи бўлдилар. Алғов-далғов, тўс-тўполонлар, одамлар ўртасида ихтилофлар келиб чиқди. Оқибатда, қотилликлар юз берди, қатор идоравий босқинлар амалга оширилди, оилалар, хонадонлар ҳаётига раҳна тушди. Лекин, вазият дарҳол жиловланди. Номаъқул бузоқнинг югургани сомонхонагача, деган нақл яна бир карра тўғри чиқди.

УЧИНЧИ ҲАҚИҚАТ. Ақидапарастларнинг қабиҳ мақсадлари нима эди? Аввало, улар демократик, дунёвий бир мустақил давлатни, кўп миллатли ва кўп динли янги жамиятимизни обрўсизлантиришни ният қилган эдилар. Барқарорликни, фуқаролараро ва миллатлараро тотувликни бузмоқ пайида бўлдилар. Оломонбоп, бир қарашда жозибадор, аммо, асоссиз, пуч даъволарни авж олдиришга уриндилар. Одамларга мутеълик, ихтиёрсизлик, ташаббуссизлик, фикр-мушоҳада юритмаслик қусриётларини сингдирмоқчи бўлдилар. Ана шундай бир вазиятда давлатимиз бошлиғи Ислом Каримов «Ўзбекистон ва Марказий Осиёнинг бошқа давлатлари ғоят мураккаб ва кўп қиррали ислом дунёсининг ажралмас қисмидир. Сир эмаски, бу дунёда етарли даражада расмий ва норасмий ҳаракат мавжуд. Улар ё исломнинг устунлигини тан олиш, ёки бошқа барча динларга нисбатан муросасизлик ёхуд исломдан тор миллий манфаатларни ҳимоя қилишнинг асоси сифатида фойдаланиш мақсадини маҳкам тутган ҳолда исломни ўз сиёсий режаларига бўйсундирмоқда» деб биринчи бўлиб огоҳлантирди. Шундан сўнг тажовузкор оқимлардан бири бўлган ваҳҳобизмга қарши курашнинг аниқ режалари ишлаб чиқилди. Натижада, республикамизга таҳдид солмоқчи бўлган катта хавф-хатарнинг олди олинди. Юртбошимизнинг бунчалар ташвишланиб, айтган сўзлари халқимизни сергаклантирди ва хушёрликка даъват этди.

ТЎРТИНЧИ ҲАҚИҚАТ. Ваҳҳобийчилар ўзларини асл мусулмон, дин фидойилари қабилида кўрсатмоқчи бўлдилар. Ўзгаларни эса кофир деган маломатга солишга уриндилар. Лекин, уларнинг қилаётган кирдикорлари, ваҳшийликлари, дўқ-пўписалари бирон-бир асосга эга эмас эди. Аллоҳ қавли: Пайғамбаримизга келган ваҳийда шундай дейилади: (Эй, Муҳаммад, айтинг) «Агар сизлардан бир тоифа мен билан юборилган динга иймон келтирувчи бўлиб, бошқа бир тоифа иймон келтирмаса, у ҳолда Аллоҳ ўртамизда ўз ҳукмини чиқаргунча (яъни ким ҳақ, ким ноҳақ эканлиги маълум бўлгунча), сабр қилингиз. («Нур сураси»). «Парвардигорим ҳидоят келтирган кишиларни ҳам, очиқ-равшан залолатдаги кимсаларни ҳам жуда яхши билгувчидир». («Қасос сураси»). Энди йўлбошчимиз Ислом Каримовнинг Олий Мажлиснинг яқинда бўлиб ўтган сессиясида сўзлаган нутқидаги қуйидаги гапларига эътибор беринг. Президент: «Яна бир бор айтаман: ким ҳақиқий мусулмон, ким чала мусулмон, ким кофир бўлганини Аллоҳ таологина билади. Ким алҳамдулиллаҳ, мусулмонман, деса ва муқаддас Қуръони Каримда, Ҳадисларда кўрсатилган талабларни бажо этса, бизнинг динимиз бўйича худога итоат этган, илтижо қилган бўлади ва у ўзини мусулмон дейишга ҳақлидир». Қуръони Каримдаги ва Президентимиз нутқидаги эътирофни, мушобиҳлик, муштаракликни қаранг. Мана буни «ҲАҚИҚАТИ МУТЛАҚ» деб атаса бўлади.

БЕШИНЧИ ҲАҚИҚАТ. Буюк мутафаккир, файласуф Сукрот «Дунёдаги барча адашишларнинг асосий сабаби — илмсизликдир» дейди. Шарқ алломаси Боязид Бистомий эса «Ҳаёт — илмда, роҳат — маърифатда, завқ — зикрдадир» деб ёзади. Пайғамбаримиз алайҳиссалом шу боис «Утлубал илма минал маҳди илал лаҳади (бешикдан лаҳадгача илм излангизлар)» деб даъват қилганлар. Бу арконларни ким рад эта олади? Мен ваҳҳобийман, деб керилган алвастисифат, соч-соқолли кимсалар эса фақат қурол отиш, пичоқ ўқталиш «илми»нигина бир қадар ўзлаштирганлар. «Аннаҳв вассарф»нинг кўчасига кирмаган, ҳатто, улар «Хуруфул абжадийййа»дан ҳам бехабарлар. Ана сизга шармандаю-шармисорлик. Шу боис ақлий ноқислик, забунлик, беписандлик, тажрибасизлик, саводсизлик уларнинг доимий ҳамроҳлари бўлиб келди. Мустарлик бундан ортиқ бўлмаса керак?!

ОЛТИНЧИ ҲАҚИҚАТ. Юқоридаги каби «фазилатларга» эга бўлганлар турли хил норасмий масжидларга суқилиб кириб олиб, одамлар орасида фитна қўзғатмоқчи бўлдилар. Саводсиз «муллаваччалар» кишиларни эътиқодсизлик, иймонсизлик, виждонсизлик, ҳеч нарсадан ҳазар қилмаслик йўлига етаклашга уриндилар. Бу «ҳасталик»дан тезда фориғ бўлишимиз лозим эди. Шундай бўлди ҳам. Хайрли саъй-ҳаракатлар ўз самарасини берди. Юртдошларимизнинг кўзлари очилди, яхши билан ёмонни, дўст билан душманни, ҳақиқат билан ботилликнинг фарқини тезда билиб олдилар.

ЕТТИНЧИ ҲАҚИҚАТ. Ҳа, бизнинг мамлакатимизда ҳар бир инсон эъзозланади, унинг иззат-нафси ҳурмат қилинади, эмин-эркинлиги таъминланади. Баайни шу алфозда яшаб, меҳнат қилаётганлигимизни бутун жаҳон кўриб турипти. Зеро, ойни этак билан ёпиб бўлмайди.

Миллатимиз шаъни, халқимиз тақдири, Ватанимиз истиқболи, фарзандларимиз келажаги бизлар учун мавҳум тушунчалар эмас. Бундай қадриятларга биз иймонан, виждонан, эътиқодан садоқат билдиряпмиз. Уларни биз бало-қазолардан кўз қорачиғидай асрашимиз, авайлашимиз шарт. Ҳуъфя йўллар билан хорижга бориб, ўз она-юртига хиёнат қилишни ўрганиб келган муртадларга орамизда ўрин йўқ!

...Юқорида зикр этилган ҳолатларни бир таҳлил қилиб кўрайлик. Бундай иллатларни жойлардаги раҳбарлар, ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза этиш идоралари ходимлари, жамоатчилик вакиллари, маҳалла қўмиталарининг оқсоқоллари, қолаверса, қўни-қўшнилар, қариндош-уруғлар, ота-оналар аввалроқ сезишмадими? Сўнгги йилларда қўзиқориндай кўпайиб кетган, рўйхатдан ўтказилмаган масжидлардаги «жаннат қидирганлар», яқингинада катта лавозимларда ишлаб юрган, савлатидан от ҳуркадиган, бугунга келиб бир думалаб намозхон бўлиб олган «отахонларимиз», «акахонларимиз» қаёққа қарашди?! Михшох йигитчаларнинг алаҳсираган «тарғибот»ларини тушунишмадими?! Узр, бетга айтганнинг заҳри йўқ: сезишди, кўришди, тушунишди. Лекин, улар оғизларига талқон солиб, қулоқларига осилган «лағмон»дан маз бўлишиб, лом-мим демай ўтиришди. Ваҳоланки, бундай сукунат — аломати-ризо эканлигини нобакорлар жуда яхши тушунар эдилар. Чунки, «уёқда» бўлганларида «мураббийлари» уларга одамлар кайфиятини сезиш сабоғидан анча-мунча дарс берган эдилар-да!..

Сусткашликнинг, истиҳоланинг, андишабозликнинг, лоқайдликнинг оқибати яхши бўлмади. Шунинг учун ҳам Президентимиз Олий Мажлис сессиясида «Улар жиловини нега вақтида тортиб қўймадик?!», деб аччиқ, лекин, ҳаққоний савол бердилар. Қабоҳатликлар дин ниқоби остида, мен ваҳҳобийман, мен ҳақиқий мусулмон, деган кибрли шиорлар остида қилинди. Алдов, фириб, ҳийла, устомонлик тузоғига илиниб қолган гумроҳ юртдошларимиз гўзаллик, раъият, илоҳий шуур оғушига қайтмоқлари даркор. Шундай, ҳатти-ҳаракатда бўлмоқлик ҳам қарз, ҳам фарздир. Зотан, маънавий бой, саводхон, пок ниятли, комил инсонларгина ақл бовар қилмайдиган бунёдкорликларга қодир бўлади. Қалби пок одам яхшиликка, меҳр-мурувватга, дину диёнатга, оқибатпешаликка, покдомонликка ҳозиру-нозир туради. Ўз юртининг, ўз Ватанининг, ўз миллатининг фидойисига айланади. Бундай нуфузга эга бўлмоқликдан ҳам буюкроқ ва савоблироқ бахт бўлмаса керак. Шоир айтганидек:

Юрт ишқида ёнмас юрак —
юрак эмас.
Юрт қадрини билмаганлар
керак эмас.
Эркка сажда қилмаганлар
керак эмас.
Фидойилар керак бизга,
фидойилар!..

Ўшандай саодатни Яратганнинг ўзи, иншооллоҳ, ҳар биримизга насибу-рўз айласин... Ассалому алайкум, вароҳматуллоҳу ва барокатуҳ!..

Раҳимберди УМАРОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

(Давоми. Боши газетанинг 9 май сонида).

1998 — Оила йили

МАҚСАД — МАВҚЕИНИ КЎТАРИШ

Зангиота туманида ушбу мавзуда илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

Туман хотин-қизлар қўмитаси ташкил этган анжуманга хўжаликлар, корхоналар, ташкилотлар раҳбарлари, мутахассислар, маҳалла қўмиталари оқсоқоллари, фаоллар, хотин-қизлар қўмиталари раислари таклиф этилди.

Йиғилганлар ҳузурида пойтахт олий ўқув юртлари ўқитувчилари, жамоат ташкилотларининг вакиллари, кўзга кўринган олим ва шоирлар сўзга чиқиб, ибратли оилаларни шакллантириш, уларнинг жамиятдаги мавқеини кўтариш, ёшлар ахлоқ-одоби ҳақида қизиқарли суҳбатлар ўтказдилар.

Жамила АРСЛОНОВА,
Зангиота тумани «Истиқлол» газетаси мухбири.

Ғазалкент ойна заводи жамоаси ўз фаолияти самарасини ошириш учун мавжуд имкониятлардан фойдаланишга ҳаракат қилмоқда. Асосий маҳсулот — ойна ишлаб чиқаришни кўпайтириш билан бирга янги кенг истеъмол буюмлари тайёрлашни ўзлаштиришга катта аҳамият бермоқда. Бозор иқтисодиётига ўтиш шароитларида талабни ўрганиб, қатор харидоргир маҳсулотини тайёрлаш йўлга қўйилди. У истеъмол бозорига тобора кўпроқ етказиб берилмоқда. Ушбу суратларда корхонада янги ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турлари ҳамда илғор ҳайдовчи Мирза Жумановни кўриб турибсиз.

Владимир Портнов олган суратлар.

Пиллачилик: олимлар лабораториясида

ИМКОНИЯТЛАР КЎП ҲАЛИ

Президентимизнинг республикада пиллачилик соҳасини бошқариш тизимини такомиллаштириш тўғрисидаги фармони пиллакорларнинг ўз меҳнатлари пировард натижасидан баҳраманд бўлишлари учун кенг йўл очиб берди.

Дарҳақиқат, пиллачиликни саноат негизига кўчиришда наслчилик ишларининг аҳамияти катта. Бугунги кунда Ўрта Осиё ипакчилик илмий-тадқиқот институти олимлари томонидан ишлаб чиқилган тавсиялар асосида наслчилик ишлари йилдан-йилга ривожланмоқда. Мазкур тавсиялар пилла ҳосилдорлигини анча ошириш имкониятларини беради. Агарда илгари ҳар қути пилла қурти уруғидан 60-70 килограммдан ҳосил олинган бўлса, наслли пилла қуртлари уруғи боқилганда бу кўрсаткич 70 килограммга етади, сифатли пилла олинади. Лекин бу ҳам чегара эмас.

— Бу имкониятларни тўла ишга солиш учун, дейди Ўзбекистон Фанлар Академиясига қарашли Кимё институтининг моддалар лабораторияси катта илмий ходими, кимё фанлари номзоди Ҳожиакбар Абдураҳимов, — бизда яратилган «АТ-20» препаратидан фойдаланишни маслаҳат берамиз. Мазкур препарат, олти йилдирки, кўпгина хўжаликларда ишлатилиб, яхши натижаларга эришилаяпти. Бу модданинг хусусияти шундан иборатки, унинг эритмаси тут дарахтлари барги ҳали қирқиб олинмасдан пуркалади. Ана шу жараёндан 15-20 дақиқа ўтмасданоқ эритма баргларнинг ичига сўрилиб кетади. Ана шундан сўнг қирқиб олиниб, пилла қуртига бериладиган баргни қуртлар ғоят иштаҳа билан истеъмол қилади. Пилла ўраш қобилияти ҳам яхшиланади. Ҳар битта пилланинг ўртача вазни 0,2-0,5 граммга ортади. Яна бир муҳим томони пилла қуртларининг яшовчанлик даражаси 90-95 фоизгача етади. Демак, қўшимча миқдорда ҳосил олиш мумкин бўлади. Биз ишонамизки, мазкур янгилик бу йил ҳам кенг қўлланилади.

Асад ФОЗИЛОВ.

СОЛИҚ ТЎЛАМАГАНДА

МАМЛАКАТ иқтисодини юксалтириш, аҳолининг моддий неъматлардан кўпроқ баҳраманд бўлишини таъминлашда солиқ тизимининг роли беқиёс. Агар солиқлар ўз вақтида тўла-тўкис тўланса, қаллобликка, кўзбўямачиликка йўл қўйилмаса, яъни ҳамма ерда белгиланган қонунлар ва меъёрий ҳужжатларга амал қилинса давлатга ҳам, аҳолига ҳам, тадбиркор, ишбилармонларга ҳам бирдек фойдали.

БОШҚАРМАМИЗ тизимида меҳнат қилаётган ҳар бир ходим юқоридаги фикрларни ўз фаолиятида дастуриламал билиб, Ўзбекистон Республикасининг «Давлат солиқ хизмати тўғрисида»ги қонунига ва шу йил кучга кирган «Солиқ Кодекси»га таянган ҳолда ишламоқдалар.

Йил бошланганига ҳам мана тўрт ой бўлди. Бу даврни қилинган ишларга бир назар ташлаш, ютуқларни таъкидлаш, камчиликларни таҳлил этиб, уларни бартараф этиш йўлида бир босқич бўлди, десак янглишмаймиз. Чунки ўтган биринчи чоракда бир мунча натижаларга эришдик. Масалан, вилоятда уч ой учун мўлжалланган башорат кўрсаткичлари 102 фоизга бажарилди. Шунингдек, маҳаллий бюджет тушуми кўрсаткичлари ҳам ошириб адо этилди.

Лекин бу дегани солиқларни ўз вақтида тўлаш ҳамма ерда, ҳамма соҳаларда бирдек яхши кетаяпти, дегани эмас. Ҳали шунингдек шахслар, корхона, ташкилотлар борки, улар солиқларни ўз вақтида тўлашни пайсалга солмоқдалар. Ёки турли баҳоналар, қинғирликлар билан давлатни, халқни, қолаверса, ўзларини алдамоқдалар.

Ҳозирги кундаги муҳим муаммолардан бери тўлов қобилиятини йўқотган қатор корхона ва ташкилотларнинг бюджет олдидаги боқиманда қарзлари ҳисобланади. 1998 йилнинг 1 апрель ҳолатига кўра уларнинг солиқ ва тўловлар бўйича боқиманда қарзи 3 миллиард 706 минг сўмни ташкил этади. Боқиманда қарзларнинг 45 фоиздан кўпроғи вилоятдаги 10 та йирик корхона ва ташкилот зиммасига тўғри келади.

Хусусан, Ўтга чидамли ва қийин эрийдиган материаллар комбинатининг давлат олдидаги боқиманда қарзи 689 миллион сўмни, «Чирчиққурилиш» акциядорлик жамиятиники 55 миллион сўмни, «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасиники 74 миллион сўмни, «Промтехмонтаж» монтаж бошқармасиники 99 миллион сўмни, «Янгийўл» агрофирмасиники 66 миллион сўмни, «Сантехқуйма» акциядорлик жамиятиники 60 миллион сўмни, «Ангрен» разрезиники 194 миллион сўмни, «Темир бетон буюмлари ва қурилиш материаллари» комбинатиники 53 миллион сўмни, «Ўзметкомбинат» акциядорлик ишлаб чиқариш бирлашмасиники 114 миллион сўмни, Олмалиқ кон металлургия комбинатиники 290 миллион сўмни ташкил этади.

Мавжуд боқиманда қарзларни камайтириш борасида барча имкониятлар ишга солинмоқда. Биринчиси, қарзни корхонанинг мол-мулки ҳисобидан ундириш бўлиб, бу борада солиқ идораларининг 60 га яқин ходими иш олиб бормоқда. Улар жорий йилнинг ўтган даврида 3 млрд 4,7 млн. сўм қарзи бўлган 2575 та қарздор корхонага огоҳлантирувчи хабарномалар юбордилар. Натижада уларнинг 1858 таси 1 млрд. 847 млн. сўм қарзни белгиланган муддатда тўладилар. 601 млн. сўм қарзи бўлган 102 та корхонани иши хўжалик судига оширилди. Қисқа вақтда уларнинг 61 таси кўриб чиқилиб, солиқ идораларига бажариш учун қайтарилди. Ҳозирги кунда 30 та қарздор корхонанинг 199 млн. сўмлик мол-мулки хатланган ва 13 та корхона томонидан 104 млн. сўм қарз тўлаб бўлинган. 12 корхонанинг 40 млн. сўмлик товарлари махсус савдо дўконлари орқали сотилди.

Вилоятда солиқ ва тўловларни тўловчиларнинг асосий қисмини ҳуқуқий шахс ҳисобланган корхона ва ташкилотлар ташкил этади. 1998 йил бошида вилоят бўйича 14682 та солиқ тўловчи ҳуқуқий шахс ҳисобга олинган бўлиб, уларнинг 11480 таси ёки 78,2

Тўйхат ўрнида

ОҚСОҚОЛ АДИБ

ХАЛҚИМИЗ ўзининг энг суйган ва чин қалбдан эъзозлаган табаррук зотларини оқсоқол деб ардоқлайди. Улар фақат улуғ ва қутлуғ ёшга етганликлари учунгина эмас, балки эл-юрт бахт-саодати йўлида ўзларининг ақлу-заковатлари, саховатларини аямаганликлари учун ҳам ана шундай мўътабар нуфузга эга бўладилар.

БУГУН, камина, халқимиз орасидан етишиб чиққан ана шундай элпарвар инсонлар ҳақида ўйлаганимда, катта ва мураккаб ҳаёт йўлини, жангу-жадаллар йўлини босиб ўтиб, ўзининг қутлуғ 80 ёшини нишонлаётган истеъдодли шоир ва адиб, моҳир журналист ва фаол жамоатчи Назармат ака Эгамназаров гавдаланади. Айни чоғда у киши меҳрибон ва талабчан мураббий, қатор ижодкор ёшлар устози сифатида ҳам меҳр-муҳаббатга, самимий таъзимга лойиқдир.

Назармат ака дунё кезган, инсон қалби сирларини англаган адиб сифатида ниҳоятда баракали ижод қилиб келмоқда. Унинг биринчи шеъри 1934 йилда «Тонг юлдузи» (собиқ «Ленин учқуни») газетасида «Қўзичоқ» номи билан чоп этилган бўлса, биринчи шеърий тўплами 1940 йилда «Ёшлик завқи» номи билан нашр қилинган. Шу кунгача ижодкорнинг 20 дан ортиқ шеърий тўпламлари, ўнлаб насрий асарлари ва қиссалари босилиб чиқди. Энг муҳими, шоир ўша дастлабки китобларидаёқ ўз ўқувчиси қалбига йўл топа олди. Бир шеърида:

Кўнгилдан-кўнгилга
йўл бор, дейдилар,
Бу йўлни қўл билан
қуриб бўлмайди.
Юриш-чун сен унга
ёлвор, дейдилар,
Кўнгилнинг измисиз
юриб бўлмайди.

деб ёзган эди.

Муаллифнинг «Ватан ишқи» номли иккинчи шеърий гулдастаси назм ишқибозлари эътиборини тортди. Шуни ҳам алоҳида қайд этиш кераккки, мазкур тўплам уруш туфайли анча кеч яратилди. Тўпламда кўпчилик ва асосий шеърлар шоирнинг туғилган юрти ҳақидаги беғубор, покиза меҳр-муҳаббати, хусусан, жанг майдонларида жўшган кўп қиррали туйғулари билан йўғрилган эди...

Назармат ака 1941 йилда Самарқанд Давлат университетини тугатгач, фронтга йўл олди. 1944 йилгача қўлда қурол билан Россия, Украина, Польша, Белорусия, Германия ерларида жанг қилади. 1944—1947 йилларда эса фақат қурол билангина эмас, қалам билан ҳам ёвга қарши курашди. Қаҳрамонлар ҳақида очерк, шеър ва лавҳалар ёзди. Фронт газеталарида масъул вазифаларни бажарди. Жанговар фаолияти учун қатор мукофотларга сазовор бўлди.

Адиб 1947 йилда урушдан қайтгач, дастлаб «Қизил Ўзбекистон» (ҳозирги «Ўзбекистон овози») газетасида қарийб 10 йил ишлади. Сўнгра янги ташкил этилган вилоят газетаси — «Тошкент ҳақиқатига» таклиф этилди. Бу ерда у 1985 йилгача токи нафақага қадар хизмат қилди. Худди шу даврдан бошлаб адиб ижоди мавзуларга бойиб, маҳорат жиҳатдан юксала борди.

Унинг «Яшил далалар» (1955), «Сир бўйи — нур бўйи» (1959), «Тоғдаги гулханлар» (1962), «Най садоси», (1965), «Баҳор қўшиғи» (1968), «Шаҳримиз болалари» (1970), «Мангу олов» (1972), «Достонлар» (1975), «Йўллар ва гуллар» (1977), «Меҳрим — муҳаббатим» (1983), «Танланган асарлар» (1987), «Ғунчалар» (1987), «Муҳаббат тароналари» (1992) каби йигирмадан ортиқ шеърий мажмуалари китобхонларга яхши таниш. Хусусан, унинг «Гул ва гулхан» (1997) тўплами адибнинг умр бўйи йиққан шеърлари, ҳикоя ва қиссаларидан таркиб топганлиги билан диққатни ўзига тортади. Мазкур тўпламдаги асарлар мавзу, шакл ва жанр жиҳатдангина эмас, маъно ва мазмунига кўра ҳам сайланма мақомидаги ижод намунасидир. Унда ажойиб шеърлар, ҳикоя ва қиссалар жам этилган.

Назармат ака яхши шоиргина эмас, етук носир ҳамдир. Унинг «Сайёд жасорати», «Жўрлар баланд сайрайди», «Оловли тош» каби қиссалари ўзбек ҳужжатли насрининг энг яхши намуналари сифатида ҳам аҳамиятга эгадир. Мазкур қиссаларнинг яна бир жиҳати ўзбек насрчилигининг туғилишида, шаклланишида алоҳида ўрин тутади. Назармат ака «Умр ҳикоялари» деб номланган автобиографик қисса ҳам яратди. Сўнгги йилларда эса унинг «Оловли тонг» (1993), «Она кўрсатган йўл» (1996) каби очерклар тўпламлари ҳам чоп этилди.

Шоир Назармат (чапда) тожик адиби Мирсаид Миршакар ва адабиётшунос Ҳафиз Абдусаматовлар билан.

Дарвоқе, Н. Эгамназаров қўшиқчи шоир сифатида ҳам танилган. Унинг «Тинглаг, Ўзбекистонни», «Қутлуғ жаҳоним» каби катта ашулалари ҳамда ёшлар томонидан севиб куйланадиган ўнлаб қўшиқлари санъат шинавандаларини ҳамиша ром этиб келмоқда.

Адиб айни чоғда машҳур таржимон ҳамдир. У Фирдавсийнинг «Шоҳнома»сидан Кайхусрав достонини, Ж. Бедилнинг «Комде ва Модон», Жомийнинг «Юсуф ва Зулайҳо», Хусрав Деҳлавийнинг «Мажнун ва Лайли» достонларини форсийдан ўзбекчалаштирган. Шунингдек, Мирзо Турсунзода, Миршакар, Боқи Раҳимзода, Мўмин Қаноат каби тожик адабиёти намоёндаларининг асарлари қатори, қозоқ ойим Жулан Мўлдағалиев достонларини ҳам таржима қилган. У моҳир журналист сифатида республикамизнинг деярли барча вилоятлари, дала-даштлари, шаҳарларини неча бор айланган. У билан ҳамсуҳбат бўлган қанчадан-қанча қаҳрамонлар Назармат ака қаламидан, улар ҳақида ёзадиган асарларидан умидвор. Биз ишонган адибимиз савобли ва хайрли ишларда ҳали-бери ҳормай-толмай ижод қилаверадилар, деган тилакдамиз. Қолаверса, касбдош биз — дўст-биродарларингиз, шогирд ихлосмандларингиз Сиздек саховатли, талабчан мураббий, табаррук инсон, оқсоқол адибимизни қўша-қўша шодиёналарингиз билан чин дилдан қутлаймиз.

Ҳорманг, Оқсоқол!

Собир МИРВАЛИЕВ,
профессор.

БЕКОБОД ДЕЙДИ

Бекободман, қадим эрдим
тошлоқ чўл,
Шамолларим авжга кириб, тўсган йўл,
Қушлар келса менда куйган қаноти,
Одам келса менда куйган оёғи,
Гармселлар аждаҳодай ўт сочган,
Ютаман деб ажал оғзини очган,
Менда халқим афсонаси бир дунё,
Остонамнинг шох қосаси Сирдарё,
Баҳодирлар воҳаси дер эл чўлин,
Бошлаб берган Фарҳод, Ширин бу
йўлни,
Келин-куёв бўлиб келишган улар,
Меҳри билан яшнар бағримда гуллар,
Қизилқумга макон излаб кетди чўл,
У ерга ҳам бориб, тополмади йўл.
Пўлат куйиб, донг таратган шаҳарман,
Цемент уйиб, тоғ яратган шаҳарман,
Бекободман, баҳодирлар юртиман,
Чўл эмасман, Ўзбекистон кўркиман.

ШИРИННИ КЎРДИМ

Сени куйлайман Ширин,
Сўлим тонг гашти билан.
Кўрдим сенда чўл шаҳрин,
Фарҳоднинг азм, ишқи билан

Сени куйлайман Ширин.
Ажиб гулли диёрсан.
Тақир саҳро тақдирин
Ўзгартирган баҳорсан.

Сенда порлаб тонг отар,
Тонг қучоғинг нурафшон.
Шабададар шўх ўйнар,
Атрофинг боғ, гулистон,

Диёр бўйлаб йўл олур,
Боғларингдан карвонлар,
Қирларингда товланур
Олтин бошоқ, хирмонлар.

Кўрдим Ширин шаҳрида,
Фарҳод боғбон бўлганин,
Мирзачўлнинг бағридан
Ширинга гул терганин.

Нур келади Шириндан,
Дур келади Шириндан
Кўрдим дўстлар чўлда мен,
Фарҳод боғбон бўлганин,
Ширинга гул терганин.

НАЗАРМАТ.

«Ўзбекистон қўшиқ байрами»

«ЮРТ ИШҚИ ЮРАГИМДА...»

АВВАЛ хабар берганимиздек, «Ўзбекистон — қўшиқ байрами» кўрик танловининг вилоят бўйича якуний босқичи шу йил 15 май куни «Туркистон» саройида ўтказилиши режалаштирилмоқда. Унда мазкур кўрик-танловнинг ҳудудий босқич ғолиблари иштирок этадилар ва ўттиздан ортиқ қўшиқ ижрочиларидан энг сараси республика кўрик танловига йўлланма олади.

Ана шу ижодий беллашув иштирокчиларидан бири янгийўллик Муродхўжа Қосимхўжаевдир. У 1969 йил Ниёзбоши қишлоғида оддий ишчи оиласида туғилган. Тошкент маданий оқартув техникумини тамомлаб, ҳарбий хизматни ўтаб қайтгач, 1989 йилдан бери тумандаги 27-мактабда ўқувчиларга мусиқа фанидан дарс бериб келаяпти. Биз ундан танлов ва қўшиқчилик борасидаги фикрларини ўртоқлашдик.

— Қўшиқ оламига қандай кириб келгансиз?

— Отам ажойиб санъаткор Мурожон Аҳмедов куй-қўшиқларининг ашаддий мухлиси бўлганликлари боис, туғилганимда шу санъаткорга ҳавас қилиб менга унинг исмини қўйган эканлар, бир томони шу сабаблими, иккинчи томондан ҳақиқий ижодкор бўлишга интилиш туфайлими, бу соҳага ёшлигимдан кўнгил қўйдим.

— Вилоят кўрик-танловигача бўлган босқичлардан ўтиш осон кечмагандир?

— Танловда илк марта 1996 йил иштирок этганимда, омадим чопмаган... Айтишларича, Пифагор узугида шундай сўзлар битилган экан: «Қисқа муддатли муваффақиятсизлик қисқа муддатли муваффақиятдан яхшироқ». Бу гапда катта маъно бор. Шунга амал қилиб, мазкур танловга жиддий тайёргарлик кўрдим. Яхши шеър танлаб, куйга солдим. Ҳозир ҳам ўз устимда ишлашни давом эттиряпман. Устозлар маслаҳатига таянаяпман. Яқинда шоир Нормурод Нарзуллаев билан танишиб, қўшиқ матнига сайқал бериш борасидаги фикрларини олдим. Бастакор Алишер Икромовдан куй хусусидаги маслаҳатларини олмоқчиман.

— Кўрик-танловдаги иштирокингиз шахсан сизга нима бераяпти?

— Афлотундан: «Буюк файласуфсан, шунча ўқиб нимага эришдинг?» деб сўраганларида, «Фақат бир нарсани англадим: ҳеч нарса билмас эканман!» деб жавоб берган экан. Мен ҳам танловда иштирок этиш мобайнида, мусиқа ва қўшиқчилик бобида ҳали кўп ўрганиб, изланишим лозимлигини, Аллоҳ берган қобилиятнинг ўзи билан чекланиб қолмай, уни бетиним меҳнат билан сайқаллаб бориш лозимлигини тушундим.

— Шу аснода, турли шарқ ва араб куйларини ўзлаштириб, қўшиқ ижро этаётган хонандаларга муносабатингиз?

— Бу бизнинг дардимиз. Урф бўлган бу касалликдан тезроқ форит бўлиш керак. Миллий куйларимиз ўлмайди. Уларни ривожлантириб, такомиллаштириб, бойитиб бориш лозим.

— Кейинги орзу ва режаларингиз?

— Аввало, дуруст бир қўшиқчи сифатида элга танилиш. Қолаверса, Ниёзбоши қишлоғини, туманимизни, вилоят ва она Ўзбекистонни мадҳ этиб, халқимиз хизматида камарбаста бўлиш, қўшиқда айтилганидек:

Қайда бўлмай, талпинган жойим,
Эл-юрт ишқи юракда доим.
Кўз тегмасин сенга илойим,
Ўзбекистон — озод Ватаним!

— Раҳмат. Сизга танловда омад тилаб қоламиз.

Шоира АБДУШОҲИДОВА
суҳбатлашди.

УМУМБАШАР ОЛИМИ

Буюк ўзбек олими Аҳмад ал-Фарғонийнинг 1200 йиллик юбилейини ўтказиш тўғрисида ЮНЕСКО қабул қилган қарор машҳур Нил соҳилларида жойлашган Миср давлати, унинг жамоатчилиги, олиму фозиллари томонидан зўр мамнуният билан кутиб олинди, зеро олим ҳаётининг сўнгги йилларини шу ўлкада ўтказган ва самарали ижод қилган эди.

Гўзал Фарғона водийсида таваллуд топган, илм-маърифат йўлида жаҳон кезган ва ўзининг беназир илмий асарлари билан IX асрдаёқ халқининг маънавий қудрати ва имкониятини жумлаи жаҳонга маълум ва машҳур этиб, номини тарих саҳифаларига зарҳал ҳарфлар билан битган ва умумбашар олимига айланган Аҳмад ал-Фарғоний номини нафақат мисрликлар, балки бошқа араб мамлакатлари халқлари ҳам фахр билан тилга оладилар. Ана шу муносабат билан Миср олимлари ҳам Аҳмад ал-Фарғонийнинг бой илмий меросига яна бир бор назар ташлаб, алломага бағишлаб қатор тадбирлар ўтказишни режалаштирмоқдалар.

Мисрдаги Қоҳира, Ал-Азҳар, Айн-Шамс, Искандария университетлари олимлари жорий йилнинг октябрь ойида Ўзбекистонда бўлажак «Аҳмад ал-Фарғоний илмий меросининг жаҳон фани тараққиётида тутган ўрни» мавзуидаги халқаро илмий конференцияда фаол иштирок этиш мақсадида алломанинг асарлари бўйича янги маълумотлар тўпламоқдалар.

Ал-Фарғонийнинг 1200 йиллиги олдидан

Қоҳира университети Шарқшунослик илмий-тадқиқот Марказининг мудири, профессор Муҳаммад Халифа Ҳасан XII асрда Европада «Алфраганус» номи билан маълум бўлган Аҳмад ал-Фарғонийнинг астрономия бўйича рисолалари бошқа қўлланмалар билан бир қаторда яқин-яқинларгача дунёнинг кўплаб илм даргоҳларида асосий дарслик сифатида қўлланиб келинганини айтади. М. Ҳасаннинг таъкидлашича, араб ўлкаларида Ал-Фарғонийни биринчи араб математик олими («Ҳосиб») ва биринчи араб астрономи («Мунажжим аввал араби») деб атайдилар.

Ал-Фарғоний ёшлигидан илмга чанқоқлиги, тиришқоқлиги билан тенгдошларидан ажралиб турарди. У араб, форс, ҳинд, юнон, санскрит тилларини шу даражада мукаммал ўзлаштириб олган эдики, қадимий фанларга тааллуқли асарларни чуқур ўрганиб шу хорижий тилларга таржима қилади. Ал-Фарғоний астрономия фанининг унга қадар эришган ютуқларига таянган ҳолда, араб халифалиги ҳудудидаги Ироқ ва Суриянинг марказий шаҳарлари — Бағдод ва Дамашқда жойлашган Шаммасия тепалиги ва Қосиюн тоғида ҳозиргача сақланиб қолган икки муҳташам расадхонани қуриб, ишга туширишда жонбозлик кўрсатади. Мазкур расадхоналарда яна бир мукаммалроқ Ер харитаси тузилади. Кейинчалик Христофор Колумбнинг кутубхонасидан топилган асарлар, топография чизмалари ва қўлёзмалар машҳур сайёҳ-олимга Американи кашф қилишида бошқа манбалар қаторида Ал-Фарғонийнинг изланишларидан фойдаланган бўлиши эҳтимолдан холи эмас, деб хулоса беради араб олими.

Профессор М. Ҳасан мўътабар кутубхоналари қатори Қоҳира кутубхоналарида сақланаётган «Китоб ул-ҳаракат ас-самовия ва жавомиъ ил ан-нужум» (самовий ҳаракат ва юлдузлар илми мажмуаси китоби) ҳақида сўзлаб, мазкур асар туфайли оддий мунажжимлик ҳунари илм даражасига кўтарилиб, ҳозирги замон астрономиясининг вужудга келишига сабаб бўлганига эътиборни жалб қилди.

Олим илмий изланишлари натижасида ал-Фарғонийнинг мазкур асари Яқуб Анатоли томонидан араб тилидан қадимий яҳудийлар тили — иброний тилига таржима қилингани ва бу таржима нусхалари Берлин, Мюнхен, Вена ва Оксфорд кутубхоналарида мавжуд эканлигини аниқлагани ҳақида хабар беради. Олим иброний тили араб олами билан Европа мамлакатлари ўртасида тил воситаси сифатида хизмат қилганини, асарлар аввал иброний тилига, сўнгра ғарб тилларига ўгирилганини билдиради.

Айн-Шамс университети филология факультети профессори Аҳмад Саид аль-Ҳоли Миср Араб Республикасининг Араб қўлёзмалари институти китоб хазиналарида Ал-Фарғонийнинг «Китоб ул-ҳаракат ассамовия ва жавомиъ илм ан-нужум» китоби билан бир қаторда «Рисола фи маърифат ил-авқот аллати якун ал-қамару фиҳа фавқ ал-арзи ав тахтиха» (Ой Ер устида ёки унинг остида бўлган пайтдаги вақтларни ўрганиш ҳақида рисола), «Китоб комил фил-устурлоб» (Астролобия ҳақида мукаммал китоб), «Китоб фи санъат ил-устурлоб» асарларини ҳам топилганлиги ҳақида қувонч билан хабар беради.

Буюк ватандошимизнинг ҳаёти ва илмий фаолияти билан боғлиқ тарихий ва илмий маълумотларни аниқлаш ва ўрганиш мақсадида Ўзбекистоннинг Қоҳирадаги элчихонаси ходимлари Мисрнинг етакчи университетлари, илмий-тадқиқот институтлари, кутубхоналари, Миср Араб Республикаси Тарихий обидаларни муҳофаза қилиш бўйича Олий марказ мутахассислари билан биргаликда аллома номи билан боғлиқ манбаларни ўрганмоқдалар.

Миср Араб Республикаси Археология тадқиқотлари Марказининг Бош директори доктор Кавсар Абуд Футуҳ хоним ҳозирги Қоҳиранинг ал-Маньял районидаги Ар-Рода маҳалласида жойлашган «Миқёсун Нил» ҳақида сўзлаб, бу тарихий иншоотнинг Миср иқтисодий тараққиётидаги беқиёс ҳиссасини алоҳида таъкидлади. Қомусий олим Аҳмад ал-Фарғоний аббосийлар халифаси Абул Фадл Жаъфар Ал-Мутаваккил таклифига биноан 861 йилда Мисрнинг қадимий пойтахти — Фустот шаҳрига келиб, Нил дарёси қирғоғида мармар ва гранитдан тикланган маҳобатли иншоот — Сув ўлчовини барпо этади. Миср ҳокимлари асбоб ёрдамида қишлоқ хўжалиги йилининг маҳсулдор бўлиш ёки бўлмаслигини аниқлаганлар ва шунга кўра, адолат асосида мулкдорлар ва деҳқонлардан ер солиғини олиш ёки олмаслик масалаларини ҳал қилганлар.

Асримизнинг 60—70 йилларигача то Нил дарёсида машҳур Асвон тўғони қурилиб, сув тошқинларига барҳам берилиб, дарё жиловлангунга қадар Миқёсун Нил мисрликлар иқтисодий ва ижтимоий ҳаётида муҳим ўрин тутиб келган. Ҳозирги кунда Миқёсун Нил мисрликлар ва хорижлик саёҳатчиларнинг зиёратгоҳига айланган ва Мисрдаги Тарихий обидаларни муҳофаза қилиш бўйича Олий маркази томонидан давлат аҳамиятига молик жой сифатида муҳофаза этилади.

Жаҳон илм-маърифати ва маданиятига буюк ҳисса қўшган аллома Аҳмад ал-Фарғонийнинг илмий меросига Мисрда қизиқиш катта. Бундан минг йиллар аввал Моварауннаҳр ва Нил соҳилидаги ўлкаларни илм ва маърифат соҳасидаги буюк саъй ҳаракатлари туфайли боғлаган буюк аллома түйи Ўзбекистон ва Миср ўртасида тобора ривожланиб бораётган самарали ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга хизмат қилади, деб умид қиламиз.

Раҳимжон ҚОДИРОВ,
«Жаҳон» АА мухбири.
Қоҳира.

БАРАКА БЎЛМАС

фоизи фаолият кўрсатмоқда. Вилоят солиқ идоралари ушбу корхона ва ташкилотлар томонидан солиқ ва тўловларнинг тўғри ҳисобланиши, ўз вақтида бюджетга ўтказиб борилишини назорат қилиш мақсадида 1239 та ҳужжатли текширувлар ўтказиб, унинг 825 тасида ёки 66,5 фоизида солиқ қонунлари бузилганини аниқладилар. 167 та ҳолатда эса даромад (фойда)ни яширишга йўл қўйилган. Натижада 200 млн. сўмдан ортиқроқ қўшимча солиқ ва тўловлар ҳисобланиб, айбдорларга 140 млн. сўм молиявий жарима солинди. Корхона ва ташкилотларнинг солиқ қонунларини бузилишига йўл қўйган 1476 та мансабдор шахсларига нисбатан маъмурий чора кўрилиб, уларга салкам 5 млн. сўм жарима солинди ва ундириб олинди. Даромад ёки фойдани атайлаб яширган, камайтириб кўрсатган ҳамда йил давомида қайта қонун бузилишига йўл қўйган корхоналарнинг раҳбарларига нисбатан (Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 184-моддаси билан) 7 та жиноий иш қўзғатилди. Масалан, Чирчиқ шаҳридаги «Ринг» соғломлаштириш клубида (директори С. М. Шомаҳсудов, бош муҳосиби О. В. Лахнова) Чирчиқ шаҳар Давлат солиқ инспекциясига атайлаб оймаой ҳисобот бериб бормаганлар. Натижада 26,5 минг сўм қўшимча қиймат солиғи ва 58,1 минг сўм фойда солиғини тўлашдан бўйин товлаганлари аниқланди. Клуб раҳбарларига нисбатан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг тегишли моддаси билан жиноят иши қўзғатилди.

Янгийўл шаҳридаги «Тонг юлдузи» номли масъулияти чекланган жамиятда (раҳбари И. М. Давлатова) корхонада ишлайдиган ногиронларга қалбаки ҳужжатлар расмийлаштириш йўли билан сунъий имтиёз яратилиб, 2 млн. 365863 сўм солиқ тўланмаган. Мазкур ҳолат бўйича И. М. Давлатовага нисбатан Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг тегишли моддаси билан жиноят иши қўзғатилган.

1998 йил 1 апрелга келиб, вилоят бўйича 14998 (1997 йилда 24299 та) жисмоний шахс тадбиркор сифатида рўйхатга олинган. Уларнинг фаолиятини назорат қилиш борасида 709 та рейд текширувлари ўтказилди. Текшириш шуни кўрсатдики, 2006 та тадбиркор солиқ қонунларини бузганлар. Натижада уларнинг 1813 нафарига маъмурий чора кўрилиб, 4 млн. сўмдан ортиқ жарима солинди. Лекин бу борада ҳали кўп ишларни амалга оширишимиз лозим. Биринчи навбатда тушунтириш ишларини кенг йўлга қўйиш, керак пайтда кўмаклашиш орқали тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланаётган фуқароларнинг сонини ўтган йил даражасига етказиш зарур. Бунинг учун имкониятлар бор.

Республика аҳолисини ижтимоий ҳимоя қилиш, уларни сифатли маҳсулотлар билан таъминлашда республика Вазирлар Маҳкамасининг бир қатор қарорлари муҳим ўрин тутади. Шулардан бири — «Ўзбекистон Республикасида спиртли ичимликларга ва тамаки маҳсулотларига акциз маркаларини жорий этиш тартиби тўғрисида»ги қарордир. Бошқармамиз ходимлари мазкур қарор асосида тинмай иш олиб бормоқдалар. Бу борада қилинган ишларнинг ҳаммасини ёзадиган бўлсак, уларни газетага сиғдириш қийин. Мақсад бу эмас. Мақсад аҳолини келиб чиқиши мумкин бўлган нохушликлардан ва баъзи бир қаллобликлардан ҳимоя қилишдир.

Мана уларнинг айримлари: 1998 йил 28 февраль тунги соат 3 ларда Андижон—Тошкент йўналиши бўйича қатнайдиган поезд текширилганда Тожикистон Республикасининг фуқаролари бўлган 5 нафар шахс, қиймати 1012,3 минг сўм бўлган 12449 қути акциз маркаси бўлмаган тамаки маҳсулотларини сотиш учун олиб келиб, Янгийўл шаҳрида тушираётганларида ушландилар. Ушбу ҳолат бўйича Тожикистон Республикаси фуқаролари Қ. Мўминова, М. Каримова, М. Ҳамидова, М. Норматова ва С. Бўриевлар устидан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг тегишли моддаси билан жиноий иш қўзғатилди.

Республика, шу жумладан, вилоят ҳудудига келтирилаётган акциз маркаси бўлмаган тамаки маҳсулотлари асосан қайси темир йўл бекатларида туширилаётганини аниқлаш мақсадида Тошкент вилояти Давлат солиқ бошқармаси ва туман Давлат солиқ инспекцияларининг бир гуруҳ ходимлари 1998 йил 27 март куни Сирдарё вилоятида поезд вагонларига чиқиб, кузатув тадбири ўтказдилар. Натижада Тожикистон фуқаролари — 1951 йилда туғилган Баҳромова Ойша, 1976 йилда туғилган, ҳеч қаерда ишламайдиган Баҳромов Умидлар акциз маркаси бўлмаган 150 минг сўмлик 3000 қути «Президент» русумли тамаки маҳсулотларини ноқонуний равишда олиб келаётганларида ушланди. Натижада Баҳромов Умидга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг тегишли моддаси билан жиноий иш қўзғатилди.

Бекобод—Тошкент йўналишидаги «Турон» ДАН постида ИИБ ва божхона ходимлари билан биргаликда ўтказилган рейд вақтида Х. Бабаевага тегишли бўлган ВАЗ—21061 русумли 11 В 9046 Давлат рақамли автомашина тўхтатилиб текширилганда, унинг салонида 5230 қути акциз маркалари бўлмаган тамаки маҳсулотлари борлиги аниқланди. Дастлабки суриштирув вақтида Х. Бабаева мазкур тамаки маҳсулотларини Бекобод шаҳар бозорида номаълум шахсдан 265 минг сўмга харид қилганини ва Тошкент шаҳридаги «Паркент» бозорида сотишга олиб кетаётганлигини кўрсатган. Мазкур ҳолат бўйича унга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг тегишли моддаси билан жиноий иш қўзғатилди.

Акциз маркаси бўлмаган спиртли ичимликларнинг айниқса, ароқнинг савдода бўлишига асосий сабаб, бу маҳсулотларни айрим нопок шахслар томонидан уйларида ёки бошқа аҳоли назари тушмайдиган хилват жойларда ноқонуний равишда ишлаб чиқарилаётганлигидир.

Масалан, Бекобод шаҳар деҳқон бозорида Тожикистон Республикаси фуқароси Маматқулов Баҳтиёр ҳеч қандай ҳужжатсиз «Ўзбекистон» ароғи ёрлиғи ёпиштирилган 242 шиша қўлбола спиртли ичимликнинг ҳар бир донасини 120 сўмдан сотаётганда ушланди. Унинг вақтинча турар жойи — Бекобод шаҳар, Ленин кўчаси, 42-уйнинг 4-хонадони кўздан кечирилганда, 200 литр техник спирт топилди. Шунингдек, хонадонда сиғими 1 литрлик идишда ишлаб чиқарилган манбаи номаълум бўлган 10 дона, жами 6 минг сўмлик спирт борлиги аниқланди. Текшириш давомида тахминан 125,1 минг сўмлик спитрли маҳсулотлар мусодара қилиниб, Б. Маматқуловга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг тегишли моддаси билан жиноий иш қўзғатилди.

1998 йил 12 март куни ИИБ ходимлари билан биргаликда ўтказилган рейд текширувида Олмалиқ шаҳар, Ипак йўли кўчасида жойлашган хусусий дўкон сотувчиси Ҳамраева Жумагулга сиғими 0,5 литр бўлган 60 шиша ароқни Воҳид деган шахс ҳар бир донасини 150 сўмдан сотиб кетганлиги аниқланди. Ушбу ҳолат юзасидан ўтказилган тезкор тадбирлар натижасида ароқларни сотиб кетган фуқаро — Олмалиқ шаҳар, Шоссейная кўчаси, 72-А уйда истиқомат қилувчи, ҳеч қаерда ишламайдиган Бердибеков Воҳид эканлиги аниқланди.

Бердибековнинг уйида текширув ўтказилганда у қўлбола ароқ тайёрлаб сотиш билан шуғулланаётганлиги маълум бўлди. Унинг уйидан далилий ашё сифатида 60 шиша 0,5 литр сиғимли «Ўзбекистон» ароғи, 20 дона «Ўзбекистон» ароғи қопқоғи, 91 дона ҳар хил пластмасса қопқоқлар, 22 дона «Клинтон» ароғи қопқоғи, 21 дона «Калинка» ароғи, 21 дона «Викинг» ароғи, 16 дона «Жириновский» ароғи, 60 дона «Золотое кольцо» ароғи ва 60 дона «Ўзбекистон» ароғи ёрлиқлари, ароқ тайёрлаш, шиша идиш қопқоғини ёпиш мосламалари, спирт ўлчагич ҳамда шунга ўхшаш бошқа воситалар топилиб В. Бердибековга нисбатан Ўзбекистон Республикаси Жиноят Кодексининг тегишли моддалари билан жиноий иш қўзғатилди.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Лекин мен шуни таъкидлашни истардимки, ватандошларимиз билиб қўйишсин, агар спиртли ичимлик акциз маркасисиз сотилаётган экан, демак «қўлбола» маҳсулотдир. Уни истеъмол қилиш ёмон ҳолатларга олиб келиши мумкин. Тамаки маҳсулотларини акциз маркасисиз сотилиши эса айрим шахслар учун ноқонуний даромад бўлиб, қонуний солиқларни тўламасдан яшаш демакдир.

Вилоят солиқ идоралари мазкур соҳада назорат ишларини давом эттирадилар ва қонун бузувчиларга нисбатан барча чораларни кўрадилар. Бундан қонунни бузувчилар тўғри хулоса чиқариб олишларини истардим.

Юқорида қайд этиб ўтилган ишлар солиқ идораларининг кундалик назорат ишларидан бир шингил холос. Олдимизда эса, улкан вазифалар турибдики, биз уларни бажариш борасида тинмай меҳнат қилаверамиз.

Ҳусниддин ҲОШИМОВ,
вилоят Давлат солиқ бошқармаси бошлиғи.

Ўзбекистонда биринчи марта

АХБОРОТ ХИЗМАТИ ЎЗ ИШИНИ БОШЛАДИ

Тошкентлик ҳар бир аёл эндиликда 47-35-57 телефонига қўнғироқ қилиб, контрацепциянинг замонавий услублари ҳақида ишонарли маълумотга эга бўла олади. «Қизил олма» дастурининг ушбу янги Ахборот хизмати аёллар учун шахсан махсус тайёргарликдан ўтган шифокорларга замонавий контрацепцияларини қўллаш ва саломатликка оид масалалар билан мурожаат қилишларига имкон яратади.

«Қизил олма» дастурининг ахборот хизмати «The futures Group International» компанияси ва унинг шериги, дистибьютери ҳисобланган «Фармед» хусусий фармацевтикаси фирмаси билан ҳамкорликда ўзгаришлар учун ижтимоий маркетинг лойиҳаси (SOMAKC) саъй-ҳаракати туфайли юзага келди. Бу лойиҳа АҚШнинг халқаро ривожланиш (USAID) агентлиги томонидан молия билан таъминланди. «Қизил олма» дастурининг ахборот хизмати Ўзбекистонда шунга ўхшаш хизматлар орасида биринчи қалдирғочдир. Бу Тошкент ва Самарқандлик аёлларга замонавий контрацепцияни қандай қўллаш усуллари бўйича саволларга аниқ жавоб олиш имконини беради. «Фармед» хусусий фирмасида жойлашган ахборот хизматининг Тошкентдаги иш вақти душанбадан шанбагача соат 8.00 дан 16.00 гача. Июнь ойидан эса хизмат ҳафтанинг барча кунларида иш олиб боради. Самарқандда ахборот хизмати июнь ойидан ўз фаолиятини бошлайди.

6 май куни «Қизил олма» дастурининг ахборот хизмати иш бошлаганининг тақдимотига бағишланган матбуот конференциясида ана шулар ҳақида гап борди. Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг оналик ва болаликни ҳимоя қилиш Бош бошқармаси етакчи мутахассиси Феруза Раҳматуллаева, АҚШнинг Ўзбекистондаги фавқулодда ва Мухтор элчисининг ўринбосари жаноб Жозеф Лимпрехт, «Фармед» хусусий фирмасининг директори Дилором Тошмуҳаммедова, «The futures Group International» компаниясининг Ўзбекистондаги SOMARC лойиҳаси директори Маргарита В. Гокун Сильвер хоним мазкур Ахборот хизмати иш фаолияти ва бошқа масалалари бўйича сўзга чиқдилар.

Бир сўз билан айтганда бу янги телефоннинг Ахборот хизмати тошкентлик ва самарқандлик аёлларга замонавий контрацепцияга оид маслаҳатларни олишларида энг яқин кўмакчи бўлиб қолади.

Миржалол МИРАЛИЕВ.

Ҳа. Муаллима ҳар бир ўқувчиси дилига билим сирларини жо этаётганда ҳаяжонланади, ҳайратга тушади. Мақсади битта: ўтаётган машғулоти зое кетмасин. Ўқувчиси мавзуни ўзлаштирганига ишонч ҳосил қилганида кўнгли таскин топиб, ором олгандек бўлади. Тошкент туманида ана шундай фидойи ўқитувчилар кўп. 19-ўрта мактаб муаллимаси Доно Алимова шундайлар сафида.

СУРАТДА: Доно Алимова машғулот пайтида; ана шу мактаб ўқувчилари Дилфуза Файзуллаева ҳамда Дилфуза Мансурхўжаевалар биргаликда дарс тайёрлашни канда қилишмайди.

Равиль Альбеков олган сурат.

БИЛИМ ЮРТИДАГИ ЯХШИ ИШЛАР

Яқиндагина ўзининг 30 йиллик қутлуғ тўйини нишонлаган Бекобод тиббиёт билим юртида талабаларнинг пухта билим эгаллашлари учун ибратли ишлар амалга оширилаётир.

Яқинда ўқув юрти хоналарига замонавий ускуналар ўрнатилди. Машғулотлар учун бой манбалар тўпланди. «Маънавият ва маърифат» хонаси эса бугунги кун талаблари даражасида жиҳозланди. Тиббиёт, илм-маърифат, маънавият тамойилларига оид ранг-баранг шиорлар, кўргазмали қуроллар, девор эзувлар беихтиёр киши диққатини ўзига тортади. Ана шундай ибратли ишларнинг амалга оширилишида билим юртининг маънавият ва маърифат ишлар бўйича директор муовини Насиба Нурматованинг хизмати катта бўлди.

МАҲАЛЛАДА ЯНГИ ГУЗАР

Бекобод шаҳридаги Қўчқор Турдиев номли маҳаллада янги гузар ишга туширилиши муносабати билан тантанали маросим ўтказилди.

Тадбирда маҳалла оқсоқоли Облоназар Раҳматов, шаҳар маҳалла хайрия жамғармаси раиси Насибулло Қўшоқовлар сўзга чиқиб, гузарнинг очилишида жонбозлик кўрсатган ва бу тадбирга яқиндан ёрдам берган ҳомий ташкилотларга миннатдорчилик билдирдилар.

Маҳалла гузарида гўшт дўкони, сартарошхона, чойхона каби иншоотлар мижозларга хизмат кўрсата бошлади.

Бундай ибратли ишларни ташкил этишда маҳалла фаолларидан Жалолхон Искандаров ҳамда маҳалла хотин-қизлар қўмитаси раиси Марҳамат Тожибоеваларнинг муносиб улуши бўлди.

Ашурали БОЙМУРОДОВ.

Об-ҳаво

Республика об-ҳавони кузатиш бош бошқармасидан олинган маълумотларга қараганда пойтахтимиз ва Тошкент вилоятида 13-17 май кунлари ҳаво ўзгариб туради. Дастлабки пайтларда ҳаво очиқ бўлади. Ёғингарчилик кутилмайди. Шу даврнинг иккинчи ярмида эса айрим ҳудудларда момақалдироқ бўлиб, қисқа муддатли ёмғир ёғиш мумкин. Шамол кучайиб, секундига 15 метрдан ортиқ тезликда эсади.

Дастлабки кунлари ҳаво ҳарорати кечалари 7-12, кундуз кунлари 22-27 даража иссиқ бўлади. Кейинчалик ҳарорат кўтарилиб, кечалари 12-17, кундуз кунлари 28-33 даража иссиқ бўлади.

Сўнгги кунларда ҳаво ҳарорати 4-6 даража пасайиши кутилмоқда.

Тошкент вилояти хўжалик судининг 1998 йил 20 февралдаги қарорига асосан Ўртачирчиқ туманида жойлашган «Мойилбек» хусусий ишлаб чиқариш фирмаси тўлов қобилиятини йўқотганлиги учун БАНКРОТ деб эълон қилинади. Даъволар бир ой мобайнида қабул қилинади.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИК ВА КИЧИК БИЗНЕСНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ФОНДИ

«ДЎСТЛИК» ДЎСТЛИК ҚИЛАВЕРДИ, ОҚИБАТДА...

КУНИ КЕЧА олий лига жамоалари 9-тур учрашувларини ўтказдилар. Вакилларимиз «Дўстлик» жамоаси Тошкентда «Трактор»га қарши майдонга тушган бўлса, Бекободнинг «Металлург» жамоаси Термиз шаҳрида «Сурхон»нинг меҳмони бўлди.

Ўтган сафар ўз майдонида «Нефтчи» билан оврупача «келишган» «Дўстлик» жамоаси бу учрашувда ғалаба қозониши керак эди. Бироқ 8-турда пешқадам «Пахтакор»ни тўхтата олган пойтахтликларни енгиш осон кечмаслиги аниқ, устига устак, «Трактор» ўз майдонида унча-мунча жамоага ён бермайдиганлардан.

Кутилганидек, учрашув кескин ва муросасиз баҳслар остида ўтди. Биринчи бўлимда мезбонлар бир неча хавфли вазият содир этишди, бироқ сўнгги зарба берувчи ўйинчи топилмади. Қолаверса, ҳимоячиларимизнинг аниқ ҳаракатлари ҳам дарвозанинг дахлсизлигини таъминлай олди.

«Дўстлик» вакиллари ҳам фақат ғалаба учун келишганини, дуранг натижа умуман қониқтирмаслигини кўрсатиб ҳаракат қилдилар. Шу ўринда, жамоа сардори, маҳоратли Абдуқаҳҳор Маъруфалиевнинг чиройли ўйинлари билан ишқибозлар таҳсинга сазовор бўлганини алоҳида таъкидлаш жоиз. Авваллари ён қанотнинг «юлдуз» ярим ҳимоячиси, ҳозир эса «диспетчер»лик вазифасини бажараётган бу ўйинчи кейинги пайтларда рақиб дарвозабонларига ҳам катта хавф солаётгани қувончлидир. Бироқ шу куни «Трактор»нинг «темир ҳимояси» Абдуқаҳҳорга ҳам имкон бермади.

Биринчи бўлим охирларида анча суст ҳаракат қилган мезбонлар танаффусдан сўнг ташаббусни ўз томонларига оғдира бошладилар. Иккинчи бўлимда икки томон дарвозалари олдида кетма-кет пайдо бўлаётган хавфли вазиятлар охирига етказа оладиган ўйинчи топилмади. 62-дақиқада «Трактор»нинг ёш мураббийси Равшан Ҳайдаров истеъдодли ҳужумчи Дилшод Ўрмоновни майдонга туширади ва... Айнан шу ўйинчи учрашувда киритилган ягона тўпнинг муаллифи бўлди 1:0.

Шундан сўнг вакилларимиз бутун диққатни ҳужумга қаратдилар, аммо... Жамоанинг энг тажрибали ўйинчилари Маъруфалиев, Тарас ва Ҳабибулинлар имкониятларнинг 30 фоизидан фойдаланганда ҳам ютуқ нақд эди...

Учрашувдан сўнг «Дўстлик» жамоасининг бошлиғи М.Раҳимов қуйидагиларни гапириб берди:

— Йигитларга «Трактор» ўйингоҳининг торлиги ҳалақит берди. Катта, очиқ ўйингоҳларга ўрганиб қолган футболчиларимиз бу ерга кўника олмадилар. Қолаверса, ишонган ҳужумчиларимиздан бири Олег Шацких айни кунларда жароҳати туфайли майдонга туша олмаяпти. Унинг жиддий жароҳатини жарроҳлар ёрдамида даволашга тўғри келмоқда...

Бу йилги чемпионат ўзбек футболида туб бурилиши ясамоқда, дейиш мумкин. Буни 9-тур натижалари ҳам кўрсатиб турибди. VII миллий чемпионатда ўзининг чиройли ўйинлари билан мухлисларни қувонтираётган «Сўғдиёна», «Хоразм», «Сурхон», «Насаф» каби жамоалар бу йилги баҳсларнинг янада қизиқарли ўтишини таъминламоқда. «Дўстлик» мухлислари севимли жамоаларининг одатдагидек 4-ёки 5-ўринда кўрмаётганларидан ажабланишлари аниқ. Бу ҳолатни «Дўстлик»нинг ўйини ёмон томонга ўзгарди, деб эмас, балки бошқа жамоалар ўйинида ўсиш бўлганидан деб билмоқ лозим.

9-тур натижалари:

«Хоразм» — «Пахтакор» — 0:0; «Сурхон» — «Металлург» — 4:0; «Сўғдиёна» — «Зарафшон» — 3:1; «Темирйўлчи» — «Навбаҳор» — 1:1; «Андижон» — МХСК — 3:0; «Нефтчи» — «Насаф» — 1:1

Чемпионат жадвали 9-турдан сўнг қуйидагича:

		Ў	Ю	Д	М	Т-Н	О
1.	«СЎҒДИЁНА»	9	7	0	2	19-8	21
2.	«ПАХТАКОР»	9	6	2	1	18-7	20
3.	«НАВБАҲОР»	9	6	1	2	19-7	19
4.	«НЕФТЧИ»	9	5	2	2	18-9	17
5.	«БУХОРО»	9	5	2	2	15-8	17
6.	«СУРХОН»	9	4	1	4	18-14	13
7.	«НАСАФ»	9	3	4	2	11-7	13
8.	«ХОРАЗМ»	9	3	4	2	11-9	13
9.	«ДЎСТЛИК»	9	3	3	3	15-11	12
10.	«АНДИЖОН»	9	3	2	4	16-15	11
11.	«ЗАРАФШОН»	9	3	2	4	10-12	11
12.	«ТРАКТОР»	9	3	2	4	8-15	11
13	«ТЕМИРЙЎЛЧИ»	9	3	1	5	13-24	10
14.	«МЕТАЛЛУРГ»	9	2	1	6	8-19	7
15.	«КОСОНСОЙ»	9	1	1	7	8-21	4
16.	МҲСК	9	0	2	7	7-28	2

Абдулазиз РАИМОВ, «Тошкент ҳақиқати»нинг спорт шарҳловчиси.

Қандли диабет:
ОЛДИНИ ОЛИШ ЎЗ ҚЎЛИНГИЗДА

Табобат оламида эндокрин касалликлари билан боғлиқ бўлган ва энг кўп тарқалган хасталиклардан бири қандли диабетдир. Бу хасталикнинг пайдо бўлиши ва тарқалиши, уни даволаш йўллари ҳақида билишни истовчилар жуда кўп.

Шу боис, ушбу касаллик хусусида мухтасар фикр беришни лозим топдик.

Эндокрин безлар махсус моддалар — гормонлар ишлаб чиқаради. Гормонлар ўсиш-улғайиш, жинсий безлар фаолиятини ҳамда ақлан ривожланишни, умуман аъзоларнинг нормал яшовчанлик қобилиятларини изга солиб, бошқариб туради. Агар юрак-томирлар, ўпка ва бошқа тизимлар ўзига хос махсус вазифаларни бажарса, эндокрин тизимининг вазифаси асосан аъзолар, қайд этилган тизимларнинг фаолиятини бошқариш ва мослаштиришдан иборат.

Асосий эндокрин безлар — қалқонсимон, қалқонсимон олд безлари, меъда ости бези, буйрак усти безлари, жинсий безлар, эпифиз, айрисимон без — аъзоларнинг турли қисмларида жойлашган.

Эндокрин безларнинг фаолияти ўзгарганда ҳар хил касалликлар келиб чиқади, улар гормонлар етишмаслигидан ёки кўп чиқарилиши натижасида юзага келади. Эндокрин касалликлар жуда мураккаб, унинг турлари ҳар хил.

Кейинги йилларда бутун дунёда, жумладан мамлакатимизда ҳам эндокрин касалликлари, айниқса, қандли диабет кўпайиб бормоқда. Диабет хасталиги бор кишилар бутун аҳолининг 1/3 фоизини ташкил қилади; бундан ташқари 2 — 3 фоиз аҳолида касалликка мойиллик ҳоллари учрайди.

1996 йилнинг бошларида Ўзбекистонда 78000 диспансер ҳисобида турган қандли диабет билан оғриган беморлар қайд этилган. Касаллик аксари шаҳар аҳолисида, касал бўлиш хавфининг асосий омилларидан бири вазни ортиқча бўлган, ақлий меҳнат билан шуғулланадиган кишиларда учрайди. Чипқон, гингивит узоқ вақтгача тузалмайдиган стоматит, кольпит ва бошқалар қандли диабет белгиларидан бўлиши мумкин. Беморлар турли ихтисосликдаги мутахассисларга мурожаат қиладилар. Бунда углеводларни суиистеъмол қилиш, шунингдек гепатит, панкреатит, холецистит ва кечирилган бошқа касалликлар хавфли омиллардан ҳисобланади. Юрак-томир касалликлари (юрак-ни ишемик касаллиги, ҳафақон касаллиги, атеросклероз, миокард инфаркти ва бошқалар) қандли диабетнинг пайдо бўлишига таъсир кўрсатади.

Узоқ вақтлардан бери битта оилада бир нечта кишининг қандли диабет билан оғригани маълум. Отаси ҳамда онасида қандли диабет бўлган болаларнинг 30-70 фоизида касаллик кузатилган. Қандли диабет наслий мойиллиги бор кишиларда хасталик вужудга келиши учун бирорта қўшимча манбаи бўлади. Болалар ва ўсмирларда қандли диабетга нисбатан мойилликнинг рўёбга чиқишига кўпроқ ўткир вирусли касалликлар (қизилча, эпидемик паратит, сувчечак ва бошқалар) сабабчи бўлади. Улар меъда ости безининг наслий ожиз бетта хужайраларини осонгина шикастлаб инсулин ишлаб чиқаришини кескин камайиши ёки мутлоқ йўқолиши орқали қандли диабетни вужудга келтиради.

Шифокор минбари

Руҳий ҳолат ва асаб тизимининг бузилиши ҳам буни келтириб чиқариши мумкин. Ёши улғайган кишиларда меъда ости безидаги қон томирларининг атеросклерозга учраши без ҳужайраларнинг озиқланишини ёмонлаштиради, натижада инсулин ишлаб чиқариши сусайиб қандли диабет вужудга келади.

Бетта ҳужайраларга нисбатан заҳарли бўлган моддалар масалан, нитрозаминлар ҳам касалликка замин яратади. Бундай моддалар тамаки таркибида учрайди. Спиртли ичимликларни истеъмол қилиш жуда зарарли, чунки улар жигар, меъда ости бези, юрак, ошқозон, ичак ва ҳоказоларга қаттиқ таъсир кўрсатади. Қандли диабетда меъда ости бези, жигар, юрак, ошқозон, ичак ва ҳоказолар зарар кўриши қайд этилган. Бундай ҳолда спиртли ичимликлар истеъмол қилиш натижасида шу аъзоларнинг шикастланиши янада чуқурлашади. Бунинг оқибатида бемор инсулинга қарам бўлмаган (II тур) қандли диабет билан ҳасталанган бўлса ичкилик ичиш натижасида инсулинга қарам бўлган (I тур) диабетга ўтиши мумкин.

Спиртли ичимликлар истеъмол қилганда, айниқса инсулин қабул қилиб юрадиган беморларда қанд миқдори кескин пасайиши — тиббиёт тилида гипогликемия кузатилади. Бироқ маст ҳолдаги бемор гипогликемия белгиларини ўз вақтида сеза олмайди, унинг атрофидаги одамлар ҳам буни ажрата олмаслиги мумкин, чунки гипогликемия ва мастлик белгилари бир-бирига ўхшайди. Натижада ўз вақтида тегишли чора кўрилмаса фожиа юз бериши мумкин. Спиртли ичимлик истеъмол қилиш натижасида беморларнинг ўзига бўлган талаби сусаяди, оқибатда улар тегишли парҳез ва режимга риоя қилмайдилар. Бу эса диабет декомпенсациясига олиб келади. Юқорида эслатиб ўтилганидек қандли диабет икки асосий турларга бўлинади. I тур — ёки инсулинга қарам диабет, II тур — инсулинга қарам бўлмаган қандли диабет. I тур диабет кўпроқ 25-30 ёшгача, асосан болалик ва ўсмирлик даврларда пайдо бўлади, бошланиши ўткир, кўп ҳолларда вирусли грипп, қизамиқ, паратит, сувчечак ва бошқа касалликлардан кейин юзага келади. Қандли диабет белгилари — оғиз қуриши, ташналик, кўп пешоб ажратиш, озиб кетиш, ҳолсизлик. Касалликни бу турида қандни камайтирадиган ҳаб дорилар таъсир қилмайди, инсулиннинг таъсири жуда кучли II тур қандли диабет 35-40 ёшдан кейин пайдо бўлади.

Касаллик бошланишини баъзида беморлар тасодифан қанднинг миқдори қонда баландлигидан билиб қолишади (диспансеризация пайтида, санаторийларда ва ҳоказо). Қандли диабетнинг бу турида кўпроқ қувватсизлик, ташналик, қичиниш аломатлари учрайди, тишлар қимирлаши, милклар қонаши ва терига йирингли яралар чиқиши безовта қилади. Диабетнинг бу турида беморлар инсулин қабул қилмасдан ҳаёт кечириши мумкин. Уларга парҳез, жисмоний ҳаракат ҳамда қанд миқдорини камайтирадиган ҳаб дорилар ёрдам беради. Қандли диабет билан хасталанган бемор ҳаёт тарзини ўзгартирса, парҳезга риоя қилиб дори-дармонларни шифокор маслаҳатларига биноан тўғри қабул қилса ва кунт билан даволанса беморда касаллик асоратлари бўлмаслиги мумкин.

Диабетнинг энг оғир асорати бу диабетик ёки гипергликемик кома. Бу ҳолатнинг сабаби организмда инсулин миқдорининг етишмаслиги натижасида ёғларнинг парчаланиши кучайиб қонда заҳарли нордон ҳосилалар кўпайиши бўлади, сийдик ҳажми кўпаяди ва сийдикда қанднинг миқдори баланд бўлади.

Қандли диабетни қон томирларига берадиган асоратини диабетик ангиопатия деб аталади. Бунда майда қон томирлар девори қалинлашиб, уларнинг ички юзаси «ғадир-будир» бўлиб қолади, қон оқиши қийинлашади. Бу ҳолат кўз туби тўр пардасидаги капилляр томирларда энг кўп учрайди.

Бундан ташқари, бош мия, юрак, жигар, буйраклар, ичак, қўл-оёқларни майда қон томирларида кузатилади. Диабет ангиопатияларини даволаш усуллари ҳали яхши аниқланмаган. Шунинг учун уларнинг олдини олиш чоралари — бу парҳезни мукаммал тутиш, жисмоний ҳаракат қилиш, вазнини нормал ҳолатда олиб юриш, мунтазам даволаниш ва ҳоказо.

Қандли диабет билан хасталанган беморни даволашдан мақсад инсулин етишмаслиги натижасида организмда содир бўладиган моддалар алмашинувидаги ўзгаришларини мутаносиб ҳолатга келтиришдир. Қандли диабет доимо мутаносиб ҳолатида сақланса, қон томирларга берадиган асоратларнинг олдини олади ёки уларнинг ривожланишларини секинлаштиради, натижада беморлар узоқ вақт иш қобилиятларини сақлаб қоладилар, ҳаётлари мазмунли бўлишига имкон яратилади. Болаларда диабетни яхши мутаносиб қилмаслик — уларни жисмоний, жинсий ва ақлий жиҳатдан орқада қолишларига сабаб бўлиши мумкин. Шунинг учун қандли диабети бор беморларни мутаносиб ҳолатда сақлаб туриш уларни ҳар томонлама тўлиқ ҳаёт кечиришининг асосий шартидир. Улар қуйидагилардан иборат.

1. Парҳез. 2. Инсулин ва қанд миқдорини камайтирувчи ҳаб дориларни қабул қилиш. 3. Жисмоний ҳаракат қилиш. 4. Ўз-ўзини назорат қилиш ва бошқалар.

Биз юқорида қандли диабет тўғрисида батафсилроқ маълумот беришга ҳаракат қилдик. Беморлар бундан ўзларига тегишли хулосалар чиқариб оладилар, деган умиддамиз.

Раънохон ҲОШИМОВА, Ўзбекистон ФА эндокринология институтининг бўлим бошлиғи, тиббиёт фанлари номзоди, олий тоифали шифокор.

АГАР ХУШЁР БЎЛМАСАНГ...

Ёнғин ёмон нарса. Дарҳақиқат, айримларнинг эҳтиётсизлиги, лоқайдлиги, бепарволиги орқасида ёнғин чиқиб, қанчадан-қанча моддий бойликларнинг кули кўкка совриляпти, гулдек умрлар хазон бўлмоқда.

Буни қарангки, жорий йилнинг 4 ойи мобайнида вилоятимизда 636 та ёнғин содир бўлиб, шулардан 442 таси фуқароларнинг турар жойларига тўғри келди. Энг ёмони — ёнғин натижасида 18 нафар инсон ҳалок бўлиб, 64 киши турли хил тан жароҳатлари олди. Таҳлилларнинг кўрсатишича, хонадонлардаги ёнғинлар кўпинча маст бўлиб, чекиш туфайли содир бўляпти.

Масалан, шу йилнинг 8 март куни Ангрен шаҳар Хоразм кўчаси, 4-уй, 12-хонадонда ёнғин содир бўлди. Натижада 1945 йилда туғилган Н. А. Бережной ва 1952 йилда туғилган Н. А. Демяненколар ҳалок бўлдилар.

Шунингдек, 5 апрель куни Чиноз шаҳридаги Янги Чиноз қишлоғи, Наврўз кўчаси, 1-берк кўча, 12-уйда маст ҳолда чекиш туфайли ёнғин содир бўлди. Бепарволик оқибатида В. Ходиева ва А. Зингерлар бевақт оламдан кўз юмишди.

Қўлбола иситгич, ёритгич электр асбобларидан фойдаланиш ҳам кўпинча фожиали оқибатларга олиб келишини кўпчилик яхши билади. Шундай бўлсада, айримлар бу ишнинг оқибатини ўйламайдилар. Кўза кунда эмас, кунида синади, деганларидек, бепарволик оқибатида ёнғин юзага келганда эса, кеч бўлади.

Масалан, шу йил 17 март куни Олмалиқ шаҳар, А. Темур кўчасидаги 8-хонадонда ёнғин содир бўлди. Ўт ўчирувчилар етиб келганларида хонадон соҳиби Ю. Карюшкин ҳалок бўлган экан. Бундан ташқари хоналарнинг шифти, поли, жиҳозлар куйиб кетганди. Аниқланишича, ёнғин қўлбола электр асбобидан фойдаланиш натижасида келиб чиққан.

Кўриниб турибдики, хушёрлик яхши фазилат. У унутилгудек бўлса, кўнгилсиз воқеалар содир бўлаверади. Қисқаси доимо хушёр бўлиб, белгиланган ёнғин хавфсизлиги қоидаларига риоя қилсаккина юқоридаги кўнгилсиз ҳолатлар такрорланмаслиги мумкин.

Умиджон ҲАЙДАРХОЖИЕВ, вилоят ИИБ Ёнғиндан сақлаш бошқармаси муҳандиси, ички хизмат катта лейтенанти.

ДИҚҚАТ! КИМ ОШДИ САВДОСИ!!!

Тошкент вилояти Давлат мулк қўмитаси ва Тошкент вилоят кўчмас мулк биржаси Бўстонлиқ тумани хусусийлаштириш бўлими билан биргаликда 1998 йил 29 майда ким ошди савдосини ўтказади.

Савдога қуйидаги ер майдонлари қўйилади.

Кўчмас мулк объектлари	Сони	Ер майдони (кв.м)	Бошланғич нархи
Бўстонлиқ тумани «Сижжак» жамоа хўжалигида жойлашган ер майдонлари	8	400	15312
Бўстонлиқ тумани «Паргос» жамоа хўжалигида жойлашган ер майдонлари	1	400	19488
Бўстонлиқ тумани «Паргос» жамоа хўжалигида жойлашган ер майдонлари	1	380	18514
Бўстонлиқ тумани «Қораманас» жамоа хўжалигида жойлашган ер майдонлари	6	400	17052
Бўстонлиқ тумани Товоқсой қўрғонида жойлашган ер майдонлари	8	400	61596

АРИЗАЛАР ҚУЙИДАГИ МАНЗИЛДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ:
Тошкент шаҳар, Хоразм кўчаси-51
МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР:
Тошкентда (код 3712) 133-28-52, 133-49-31
Бўстонлиқ туманида (274) 21-876
КИМ ОШДИ САВДОСИ БЎСТОНЛИҚ ТУМАНИ ҲОКИМЛИГИНИНГ МАЖЛИСЛАР ЗАЛИДА 29 МАЙ КУНИ, СОАТ 11.00 да БОШЛАНАДИ.

Тошкент вилояти Давлат мулк қўмитаси ва Тошкент вилоят кўчмас мулк биржаси Оҳангарон тумани хусусийлаштириш бўлими билан биргаликда 1998 йил 30 май куни ким ошди савдосини ўтказади.
Савдога қуйидаги ер майдонлари қўйилади.

Кўчмас мулк объектлари	Сони	Ер майдони (кв.м)	Бошланғич нархи
Оҳангарон тумани Озодлик ф/й Нўғойқўрғонда жойлашган ер майдонлари	17	600	26100
Оҳангарон тумани Озодлик ф/й Нўғойқўрғонда жойлашган ер майдонлари	17	400	17400

АРИЗАЛАР ҚУЙИДАГИ МАНЗИЛДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ:
Тошкент шаҳар, Хоразм кўчаси-51
МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР:
Тошкентда (код 3712) 133-28-52, 133-49-31
Оҳангарон туманида (264) 52-993, 57-715.
КИМ ОШДИ САВДОСИ ОҲАНГАРОН ТУМАНИ ҲОКИМЛИГИНИНГ МАЖЛИСЛАР ЗАЛИДА 30 МАЙ КУНИ, СОАТ 11.00 да БОШЛАНАДИ.

Миробод туманидаги «СЭНС ИНК» хусусий фирмаси

ТУГАТИЛАДИ.

Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб бир ой давомида 93-36-50 рақамли телефон орқали қабул қилинади.

Тошкент вилояти ҳокими ижроия маҳкамасининг матбуот бошқармаси ва Бекобод шаҳар босмахонаси жамоалари босмахонанинг собиқ директори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими

Йўлдош МАНСУРОВнинг

вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига ҳамда қариндош уруғларига чуқур ҳамдардлик изҳор этадилар.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ • TOSHKENT HAQIQATI

Муассис: ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ ҲОКИМЛИГИ

Бош муҳаррир Фатҳиддин МУҲИДДИНОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32.

Телефонлар: хатлар ва оммавий ишлар бўлими: 133-40-48 Эълонлар: 133-99-15, 136-57-27.

• Эълон ва билдирувлардаги факт ҳамда далилларнинг тўғрилиги учун реклама ва эълон берувчилар масъулдир.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №8. Буюртма Г-06. Ҳажми – 2 табоқ, офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. Саҳифаловчи: Порошкина Алёна. Адади 12.344 нусҳа.

"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй. Нашр кўрсаткичи: 64672. Босишга топшириш вақти – 20. 30. Босишга топширилди – 18.15. 1 2 3 4 5 6